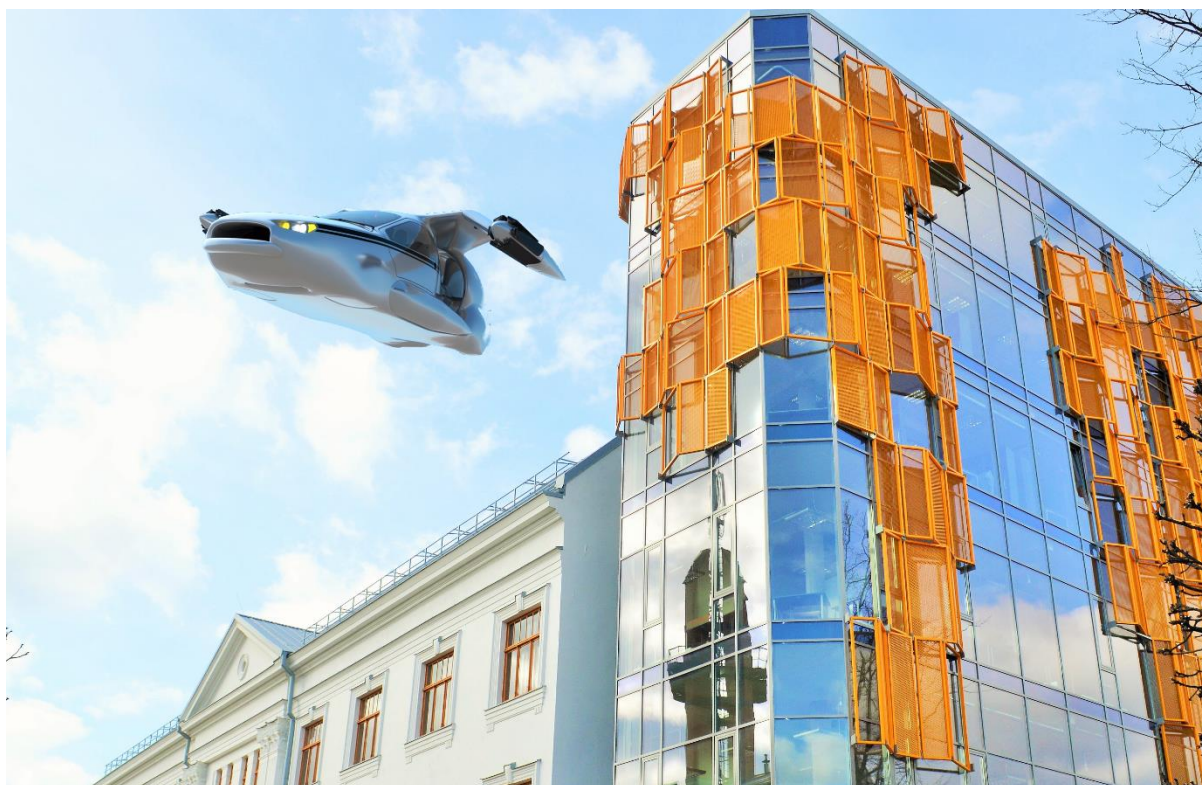

Cēsis
2015

CĒSU NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2030

Otrā redakcija

Saīsinājumi

AP	Cēsu novada pašvaldības attīstības programma 2013.-2019.
CSB	Centrālais statistikas birojs
EM	LR Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
FM	LR Finanšu ministrija
IP	Ilgtermiņa prioritātes
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
IZM	LR Izglītības un zinātnes ministrija
IT	Informācijas tehnoloģijas
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
LM	LR Labklājības ministrija
LR	Latvijas Republika
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
SM	Stratēģiskie mērķi
UR	LR Uzņēmumu reģistrs
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VM	LR Veselības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
ZM	LR Zemkopības ministrija
z/s	Zemnieku saimniecība

IEVADS

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir Cēsu novada hierarhiski augstākais **teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka pašvaldības vēlamu attīstības virzienu un vadlīnijas tā sasniegšanai.**

CĒSIS

Dibinātas 1206.gadā, trešā senākā pilsēta Latvijā

Otra lielākā pilsēta Vidzemē, Cēsu novada centrs

Saglabāta unikāla kultūras un vēstures vide

32 valsts nozīmes kultūras un vēstures pieminekļi

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir pakārtota **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai "Latvija 2030"**, kurā minēts: "Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un **Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs.**"

Cēsu novada attīstības redzējums veidots, ņemot vērā dokumentā "Latvija 2030" noteikto, kā arī uzklusot novada iedzīvotājus un apzinoties Cēsu novada lielākos izaicinājumus (iedzīvotāju skaita samazināšanās, dažādu profilu darbavietu trūkums, nepietiekoši sakārtota pilsētvide un infrastruktūra) un stiprās puses (novada iedzīvotāji, vēsturiskais un kultūras mantojums, kultūras tūrisma attīstība, zaļā dabas vide).

Cēsu novada attīstības redzējums veidots, lai rosinātu ikvienu novada iedzīvotāju redzēt savu nākotni novadā, un kopīgi veidot to tādu, kādu vēlamies redzēt – skaistu, sakārtotu, dzīvu.

Attīstības redzējums:

CĒSU NOVADS – tā ir iekārojamākā dzīvesvieta Latvijā!

Cēsu novada iedzīvotājs – vērtība un ilgtspējīgas izaugsmes centrālais elements, īstenotājs un virzītājs.

Cēsu novadā katram iedzīvotājam un novada viesim tiek nodrošināta augsta dzīves kvalitāte. Novada iedzīvotāji veido un veicina jaunrades un radošuma uzplaukumu, kopīgi tiek veidota uzņēmējdarbībai un inovāciju radīšanai labvēlīga vide.

Novada iedzīvotāji pastāvīgi rūpējas par novada unikālajām kultūras un dabas vides bagātībām, nodrošinot Cēsu novada kā izcila tūrisma un labjūtas galamērķa atpazīstamību.

Cēsu novada Stratēģijā iespējams iepazīties ar novada **ilgtermiņa attīstības redzējumu** (vīziju), stratēģiskajiem **mērķiem**, ilgtermiņā izvirzītajām **attīstības prioritātēm** un **telpiskās attīstības perspektīvu** līdz 2030.gadam.

SATURA RĀDĪTĀJS

Saīsinājumi	2
IEVADS.....	3
1. Plānošanas dokumentu ietvars	5
2. Pašreizējās situācijas kopsavilkums	7
3. Stratēģiskā daļa	13
3.1. Attīstības redzējums	13
3.2. Stratēģiskie mērķi	16
3.3. Ilgtermiņa prioritātes	18
3.4. Novada ekonomiskā specializācija	21
4. Telpiskās attīstības perspektīva	25
4.1. Loma reģionā un sadarbība.....	26
4.2. Apdzīvojuma struktūra un pakalpojumi.....	31
4.3. Satiksmes un tehniskā infrastruktūra	34
4.4. Funkcionālās telpas.....	40
4.4.1. Funkcionālā telpa “Centrs”	41
4.4.2. Funkcionālā telpa “Dzīvojamie rajoni”	44
4.4.3. Funkcionālā telpa “Ražošana”	45
4.4.4. Funkcionālā telpa “Dabas teritorijas”	48
4.4.5. Funkcionālā telpa “Kūrorts”	49
4.4.6. Funkcionālā telpa “Lauku teritorijas”	51
4.4.7. Funkcionālā telpa “Ciemi”	53
5. Ieviešanas uzraudzība	55
6. Stratēģijas izstrāde.....	58
7. Sabiedrības līdzdalība Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādē.....	59

1. Plānošanas dokumentu ietvars

Attīstību plāno ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz septiņiem gadiem) un īstermiņā (līdz trīs gadiem) – nacionālā, reģionālā un vietējā mērogā.

Izstrādājot Cēsu novada Stratēģiju un tās uzstādījumus, ievērots pēctecības un savstarpējās saskaņotības princips ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem attīstības mērķiem un prioritātēm. Tā ir saskaņota ar vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem: Cēsu novada un kaimiņu novadu – Piekuļu, Amatas, Pārgaujas un Vecpiebalgas novadu attīstības plānošanas dokumentiem.

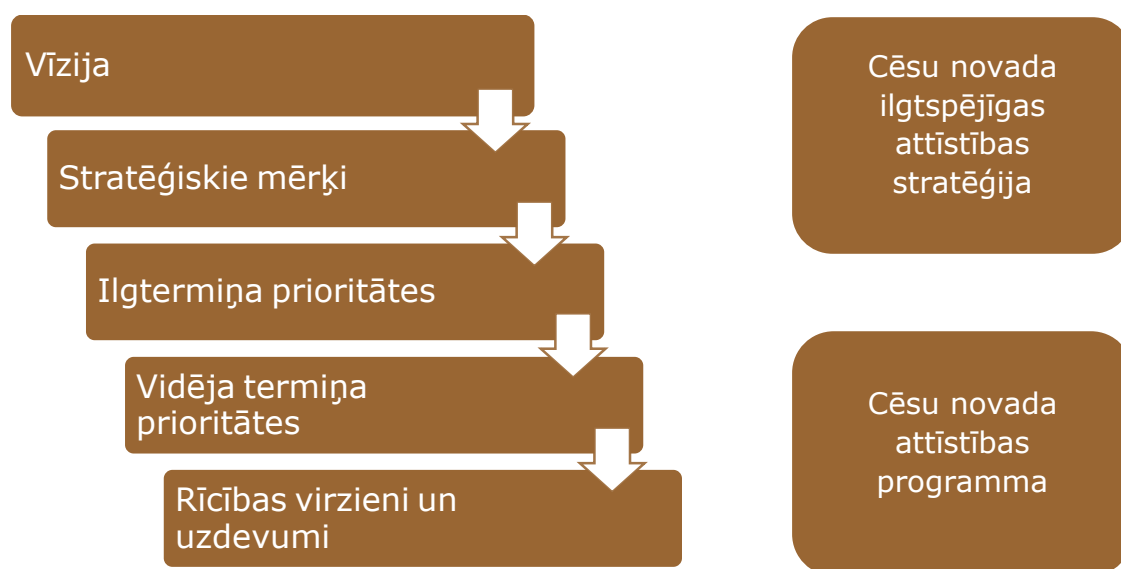
**Nacionāla līmeņa
attīstības plānošanas
dokumenti**

**Reģionāla līmeņa
attīstības plānošanas
dokumenti**

**Vietēja līmeņa
attīstības plānošanas
dokumenti**

Pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokumentā – Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā – noteiktas galvenās novada pamatvērtības, definējot novada vīziju (nākotnes redzējums), stratēģiskos mērķus un nosakot ilgtermiņa telpiskās prioritātes.

Vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentā – Cēsu novada attīstības programmā – atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi un rīcības šo uzdevumu izpildei.

Stratēģija izstrādāta saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām", Attīstības plānošanas sistēmas likumu, Teritorijas attīstības plānošanas likumu, Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumiem Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā", Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" kā arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Metodiskajiem ieteikumiem attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī (aktualizētā redakcija 07.10.2014.).

2. Pašreizējās situācijas kopsavilkums

Identitāte

Cēsu novada identitāti veidot tās iespaidīgais vēstures un kultūras mantojums, plašais kultūras un mākslas pasākumu piedāvājums, kā arī varenā dabas pasaule ar Gaujas ieleju.

Cēsis - tā ir vēsture vairāk nekā 800 gadu garumā – vecpilsētas ieliņu līkloči, Viduslaiku pils mūru varenība un pils tornī plīvojošais sarkanbaltsarkanais Latvijas karogs.

Cēsis – tie ir svētki, māksla un radošums – Cēsu Mākslas festivāla mūsdienu mākslas izstādes, plaša un daudzveidīga pasākumu programma Vidzemes koncertzālē "Cēsis", bruņinieku cīņas Viduslaiku svētkos un silto vasaras vakaru koncerti Pils parka estrādē.

Pamatinformācija

Novada teritorija: 171,73 km², t.sk. Cēsu pilsēta – 19,28 km², Vaives pagasts – 152,45 km²

Administratīvais centrs: Cēsis

Pagastu skaits novadā: 1 pagasts – Vaives pagasts

Ģeogrāfiskais novietojums: Cēsu novads atrodas Vidzemes plānošanas reģionā, Vidzemes augstienes ziemeļu daļā. Cēsu pilsēta ir otra lielākā pilsēta Vidzemē, savukārt novads robežojas ar Priekuļu, Pārgaujas, Amatas un Vecpiebalgas novadiem.

Teritorijas attīstības indekss: pēc 2013.gada datiem +0,536 (16.vieta starp 110 Latvijas novadiem).

Administratīvā centra attālums līdz galvaspilsētai un tuvākajām pilsētām: novada administratīvais centrs Cēsis atrodas 87 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 27 km attālumā no republikas nozīmes pilsētas Valmieras, 30 km no Siguldas.

Transporta infrastruktūra: Valsts nozīmes autoceļš A2 Rīga - Veclaicene atrodas 9 km no novada centra, savukārt vēl viens valsts nozīmes autoceļš A3 Inčukalns – Valka atrodas 16 km attālumā no Cēsīm. Pilsēta ir labi sasniedzama arī reģionālā kontekstā pa valsts nozīmes autoceļiem Limbaži – Cēsis un Cēsis – Madona. Cēsu pilsēta ir īpaši viegli sasniedzama, izmantojot dzelzceļa infrastruktūru Rīga-Valga maršrutā.

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits Cēsu novadā kopš 2009.gada pastāvīgi samazinās un šobrīd sasniedz 18918 (PMLP, uz 01.07.2014), t.sk. Cēsu pilsētā – 17356, Vaives pagastā – 1562. Iedzīvotāju skaita izmaiņas galvenokārt rada negatīvais migrācijas saldo (pēc CSP datiem 2014.gadā -293 iedzīvotāji), kā arī relatīvi mazā dzimstība. Pozitīvi vērtējams tas, ka dzimstības rādītāji 2014. gadā salīdzinoši ar 2013.gadu ir pieauguši par 22,5 % (pēc PMLP datiem 2014.gadā dzimuši 200; 2013.gadā 155).

Vienlaikus ar iedzīvotāju skaita izmaiņām, mainās arī to vecuma struktūras sadalījums – samazinās ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, savukārt palielinās iedzīvotāju skaits zem un virs darbības vecuma. Šādas iedzīvotāju profila izmaiņas ir viens no būtiskākajiem izaicinājumiem Cēsu novadam.

Iedzīvotāju skaita un vecuma struktūras sadalījuma izmaiņas 2009.-2014.gadā					
Iedzīvotāju skaits gada sākumā (cilv., PMLP)					
2009	2010	2011	2012	2013	2014
19 981	19 861	19 538	19 275	19 155	18 964
Iedzīvotāju īpatsvars darbības vecumā kopējā iedzīvotāju skaitā (%, RAIM apr.)					
2009	2010	2011	2012	2013	2014
65,62%	65,84%	65,61%	65,24%	64,77%	63,90%
Iedzīvotāju īpatsvars līdz darbības vecumam kopējā iedzīvotāju skaitā (%, RAIM apr.)					
2009	2010	2011	2012	2013	2014
13,78%	13,55%	13,42%	13,42%	13,63%	14,05%
Iedzīvotāju īpatsvars virs darbības vecuma kopējā iedzīvotāju skaitā (%, RAIM apr.)					
2009	2010	2011	2012	2013	2014
20,60%	20,61%	20,97%	21,34%	21,61%	22,05%

2014.gada 1.septembrī Cēsu novadā 5,5% iedzīvotāju bija nenodarbināto statusā (NVA dati), kas ir par 4,1% mazāks nekā Vidzemes reģionā un 2,8% mazāks kā valstī kopumā.

Cēsu novada iedzīvotāji ir aktīvi vairāk un kopumā darbojas vairāk kā 25 dažādās domubiedru grupās un organizācijās, kas piemērotas visdažādākajām interesēm un vecumiem. Iedzīvotāji ik gadu izrāda lielu interesi savas apkārtējās vides sakopšanā un uzlabošanā, piedaloties gan Lielajā Talkā, gan arī aktīvi iesniedzot idejas pašvaldības projektu konkursā "Sabiedrība ar dvēseli". Cēsu iedzīvotāji ir regulāri sporta un kultūras pasākumu apmeklētāji. Cēsu iedzīvotāji ir radoši un regulāri veido dažādas radošas iniciatīvas.

Izglītība

Novadā pieejams plašs izglītības iestāžu piedāvājums: ir 5 pirmsskolas izglītības iestādes kā arī 11 pirmsskolas grupas citās izglītības iestādēs, 8 pamatskolas, 1 vidusskola un 2 Valsts ģimnāzijas, 2 profesionālās izglītības iestādes – Cēsu Profesionālā vidusskola un Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskola. Cēsu novadā filiāles izveidojušas arī 3 augstskolu filiāles - Biznesa augstskola "Turība", Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija, un Rīgas Tehniskā universitāte.

Uzņēmējdarbības vide

Kopā Cēsu novadā uz 01.09.2014. reģistrēti 1926 uzņēmumi. Vadošie uzņēmumi darbojas tūrisma pakalpojumu, pārtikas ražošanas, kokapstrādes, metālapstrādes, kravu pārvadājumu, tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas jomās. Vidējā darba samaksa nodarbinātajam Cēsu novadā uz 2014.gada sākumu ir 637 EUR (bruto) (CSB dati).

93% no ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem, kas reģistrēti Cēsu novadā ir mikro uzņēmumi, kuros nodarbina līdz 9 darbiniekiem vai gada apgrozījums ir līdz 2

miljoniem EUR, mazie uzņēmumi ir 6%, kur darbinieki ir no 10 līdz 49 vai gada apgrozījums ir līdz 50 miljoniem EUR un tikai 1 % ir vidējie un lielie uzņēmumi, kas kopā ir 21 uzņēmums.

Uzņēmējdarbības vides uzlabošana un augsta intelektuālā kapitāla darbavieta radīšana ir Cēsu novada izaicinājums.

Kultūra un radošās industrijas

Pēdējos gados Cēsu novadā kultūras jomā kopumā noritējusi strauja attīstība. Ir veikti ievērojami infrastruktūras uzlabojumi trīs galvenajos kultūras objektos – daudzfunkcionālajā reģionālā mēroga kultūras centrā-koncertzālē “Cēsis”, bibliotēkā un pils muzejā, izveidojot pieejamus un mūsdienīgus kultūras pakalpojumus novada iedzīvotājiem un kultūras tūristiem.

Cēsu novadā darbojas vairāki amatiermākslas kolektīvi, kas aktīvi līdzdarbojas Dziesmu un deju svētku kustības pasākumos. Veiksmīgi savu darbību uzsākusī reģionālā koncertzāle, pulcējot skatītājus uz profesionālās mākslas koncertiem un teātra izrādēm. Kultūras pasākumu pieejamību nodrošina arī Vaives Tautas nams. Cēsu Mākslas festivāls nostiprinājis savu vietu kā lielākais reģionālais profesionālās mākslas festivāls, kļūstot par pilsētas atpazīstamības zīmi un saņemot valstisku novērtējumu (saņemta LR Kultūras Ministrijas gada balvu kultūrā nominācijā „Kultūra valsts izaugsmei”, festivāla notikumi vairākkārt nominēti laikraksta „Dienas” Kultūras balvai). 2015. gadā Cēsīs notikuši vairāki jauni festivāli, kas turpmāk varētu kļūt par ikgadēju tradīciju (Čello Cēsis, Kremerata Baltica, Rokfilmu festivāls, demokrātijas un sarunu festivāls LAMPA).

Cēsu panākumi novērtēti arī starptautiskā mērogā. Starptautiskā žūrija atzinīgi novērtēja Cēsu pieteikumu Eiropas Kultūras galvaspilsētas 2014 titulam, izsakot atzinību par pašvaldības mērķtiecību, stiprinot kultūras lomu pilsētas reģenerācijā. Savukārt 2015. gadā Eiropas Komisijas finansētā pētījumā par labas prakses piemēriem veiksmīgai pilsētu attīstībai tieši caur ieguldījumiem kultūrā Cēsis ar savu īstenoto kultūras stratēģiju tika ierindotas starp labākajām Eiropas 70 pilsētām līdzās Amsterdamai, Madridei, Liverpūlei un citām lielpilsētām.

Pēdējo trīs gadu laikā finansiāls atbalsts ir sniegts radošās uzņēmējdarbības attīstībai Cēsu vecpilsētā, veicinot jaunu mākslas telpu, kafejnīcu un dizaina preču veikalu atvēršanos. Tāpat atbalstītas vairākas nevalstisko organizāciju radošas iniciatīvas – biedrība „Elm Media” ir sekmīgi uzsākusi starptautisku mākslas rezidenču centra darbību Ruckas muižā, biedrība „Forum of Latvian design” organizē starptautisku arhitektu vasaras skolu, L. Skolas ielā 6 darbību uzsācis Radošo un digitālo industriju centrs “Skola6”.

Sociālā drošība un veselība

Sociālās palīdzības darbu koordinē un sociālos pakalpojumus Cēsu novadā sniedz pašvaldības aģentūra Sociālais dienests un tās struktūrā izveidotās četras nodaļas – Administratīvā nodaļa, Ģimenes atbalsta nodaļa, Atbalsta nodaļa pilngadīgām personām un Saimnieciskā nodaļa. Aģentūrā darbojas divi dienas centri – Saules taka, kas piedāvā mērķtiecīgu brīvā laika pavadīšanu bērniem un jauniešiem no sociālā riska ģimenēm un Invalīdu habilitācijas dienas centrs, kas piedāvā aktivitātes cilvēkiem ar invaliditāti. Sociālais dienests piedāvā arī Mājas aprūpes biroja pakalpojumus.

Veselības aprūpes pakalpojumus Cēsu novadā nodrošina pašvaldības SIA „Cēsu klīnika”, ģimenes ārstu prakses un privātprakses sniedzot dažādus medicīniskus pakalpojumus. SIA „Cēsu klīnika” ir 24 stundu neatliekamās palīdzības lokālā daudzprofilu slimnīca, kura kā patstāvīga kapitālsabiedrība darbojas kopš 2010.gada 1.janvāra, kad tā pārņēma visu labo pieredzi un tradīcijas no pašvaldības aģentūras „Cēsu rajona slimnīca”. Cēsu klīnika ir ierindota augstākā līmeņa lokālo slimnīcu grupā. Klīnika nodrošina 24 stundu neatliekamo palīdzību, stacionāro un ambulatoro ārstēšanu, sniedzot iedzīvotājiem stacionāro veselības aprūpi akūto un hronisko slimību gadījumā, kā arī nodrošina speciālistu ambulatori konsultatīvo palīdzību.

Cēsu novadā uz iedzīvotāju skaitu ir pietiekams ģimenes ārstu prakšu skaits - 12. Vaives pagastā pašvaldība nodrošina feldšeru punktu, kuru izmanto ģimenes ārsti, kas apkalpo Vaives pagastu.

Uzsverot veselību un veselīga dzīvesveida nozīmi Cēsu iedzīvotāju ikdienā, pašvaldības aģentūrā „Sociālais dienests” 2012.gadā tika izveidots amata vienība – Sabiedrības veselības speciālists, kas koordinē jautājumus, kas saistīti ar veselības aprūpi pašvaldībā un organizē dažādus veselīgu dzīvesveidu veicinošus pasākumus, un veicina iedzīvotāju zināšanas par profilaktiskiem pasākumiem un veselības uzlabošanu.

Par drošību pašvaldībā rūpējas Cēsu novada pašvaldības policija.

Dabas vide un resursi

Cēsu novada struktūru veido divas ļoti atšķirīgas daļas – pilsēta un lauku teritorijas ar tām raksturīgo dabas vidi. Pēc Valsts Zemes dienests datiem novadā kopumā 20% no teritorijas aizņem meži, īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, dabas pamatne un ūdeņu teritorijas, savukārt vērtējot atsevišķi Cēsu pilsētā – 35% (665,8 ha), bet Vaives pagastā tikai 18% (2773.2 ha), kas skaidrojams ar atšķirīgo teritorijas struktūru un platību. Vaives pagasta struktūru pamatā veido

dabiska vide, lauksaimniecības zemes, mežu zemes un tikai neliela daļa - 3% no kopējās teritorijas ir apbūvēta, no kuriem 69% ir ceļi. Cēsu novadā mežu platības aizņem 3010 ha, kur lielākā daļa 2736 ha atrodas Vaives pagastā. Liela daļa Vaives pagasta Dienvidrietumu daļas klāj tikai meži, kas atrodas Valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts meži” īpašumā.

Nozīmīgu lomu Cēsu novada dabas vides veidošanā ieņem aizsargājamas dabas teritorijas. Lielākā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām novadā ir Gaujas Nacionālais parks (turpmāk – GNP), kas ir NATURA 2000 teritorija un novadā kopumā aizņem 4799,1 ha. Daļa teritorijas atrodas GNP Dabas lieguma zonā, daļa Ainavu aizsardzības zonā. Vaives pagasta teritorijā ir izveidoti trīs mikroliegumi – dabiskais meža biotops „slapji priežu un bērzu meži”, mikroliegums Melnajam stārķim un mikroliegums Knābja grīslim. Visi biotopi atrodas VAS „Latvijas Valsts meži” teritorijā.

Nozīmīgākie kultūrvēsturiskie objekti

Cēsu novadā, saskaņā ar Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu, ir vairāki valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, tostarp- mākslas, vēstures, arhitektūras, arheoloģijas un pilsētbūvniecības pieminekļi. Nozīmīgākie kultūrvēsturiskie objekti ir Cēsu viduslaiku pils komplekss, Jaunā pils, Ruckas muiža, Sv.Jāņa baznīca, pils parks, Rožu laukums, Rātsnams, Vecais Alus brūzis u.c.

Inženierkomunikācijas

Cēsu novadam pieejamā inženiertehniskā komunikāciju struktūra ir augstas kvalitātes, iedzīvotāju un uzņēmēju ērtībām pieejama gan dabas gāze, kas ir ļoti nozīmīgs resurss, gan centralizētā siltumapgāde, centralizētā ūdensapgāde Cēsu pilsētā, Krīvu un Rīdzenes ciemos. Atkritumu apsaimniekošanu novadā veic pašvaldības SIA “Zaao”, kas daudzviet izvietojis arī eko-laukumus atkritumu pienācīgai šķirošanai.

3. Stratēģiskā daļa

Divdesmit gadu periods ir ilgs laiks - tajā nomainās gandrīz vesela paaudze - un visus iespējamus attīstības virzienus valstiskā vai pasaules līmenī paredzēt nav iespējams. Stratēģijas mērķis ir definēt tos virzienus, kuri būs aktuāli visā stratēģijas darbības periodā neatkarīgi no iespējamajiem attīstības virzieniem valstiskā vai pasaules līmenī.

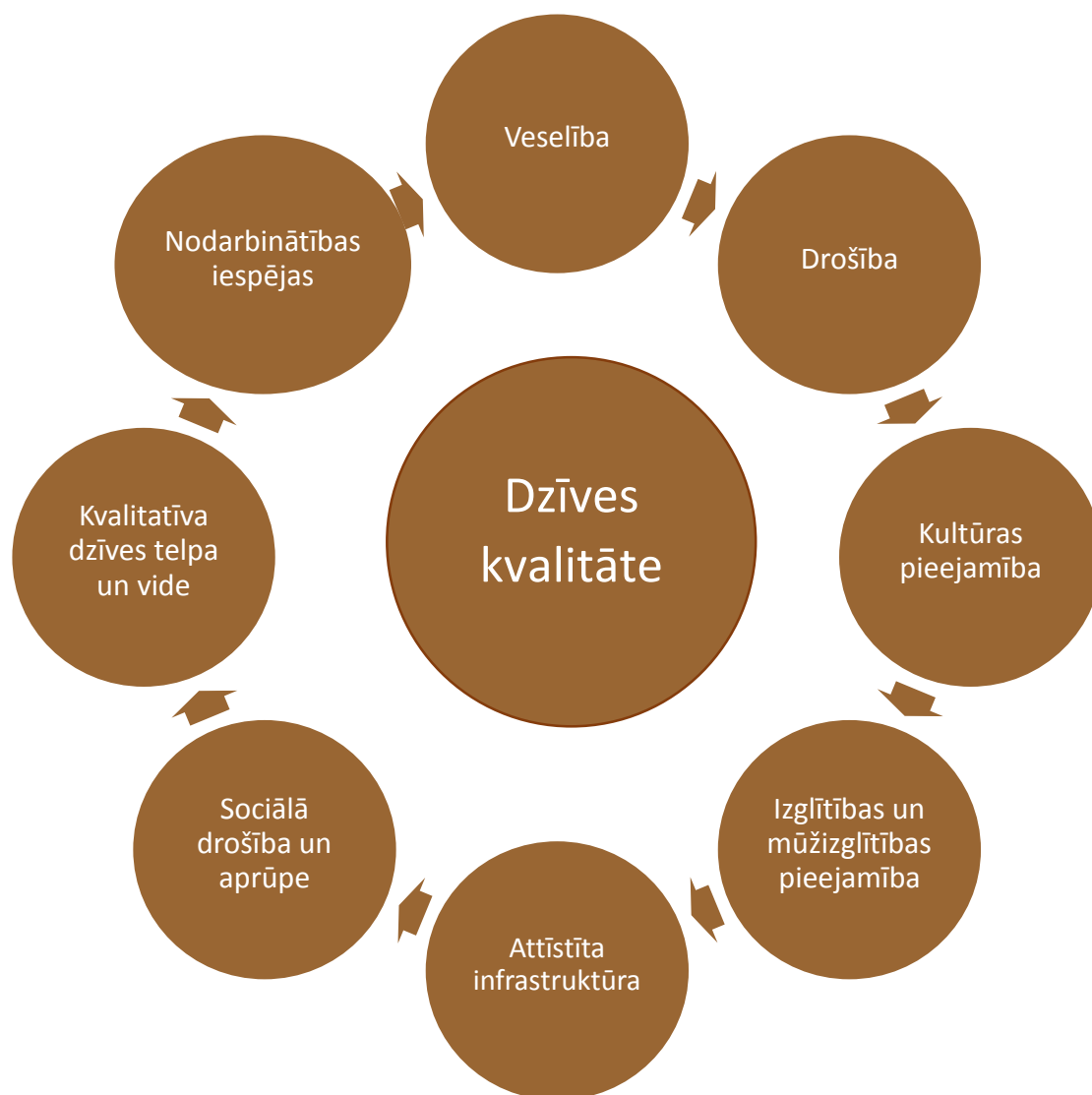

3.1. Attīstības redzējums

Cēsis – tā ir iekārojamākā dzīves vieta Latvijā.

Cēsis – tā ir vieta cilvēkam.

Arī ilgtspējīgas attīstības centrā ir cilvēks – iedzīvotājs, tā labsajūta un labklājība. 2030.gadā Cēsu novads ir vieta, kur katram iedzīvotājam ir pieejamas **nodarbinātības un socializēšanās iespējas**, kvalitatīva **veselības aprūpe**, **sociālā drošība** un **izglītības iespējas** mūža garumā. Cēsu novads tiecās būt izcils savā **kultūras un radošo aktivitāšu piedāvājumā**, vienlaikus veidojot visiem **ērtu, saprotamu un pieejamu dzīves telpu**, pilsētvidi un infrastruktūru. Šie faktori kopā veido augstu **Dzīves kvalitāti**, kas ir Stratēģijas horizontālā prioritāte, tādējādi ietekmējot visu pārējo nozaru attīstības uzstādījumus.

Cēsu novadam piemīt spēcīga un konkurētspējīga identitāte. Tas ir ekonomiski aktīvs nacionālas nozīmes **radošo, digitālo un kultūras industriju centrs**, kā arī **starptautiski atpazīstams** tūrisma, **veselības uzlabošanas un labjūtas galamērķis**. Novada mūsdienīgi kultūrvēsturiskā vide ir priekšnoteikums augstai pakalpojumu eksportspējai.

Cēsu novads ir ar stabilu iedzīvotāju skaitu, bērni aug **stiprās ģimenēs**, ir lepnī par savu novadu, **vēlas dzīvot un attīstīt Cēsis**. Cēsu novada attīstība veicinājusi novada **teritorijas paplašināšanos** un Cēsu kā **ekonomiskā un politiskā centra nostiprināšanos** Vidzemē. 2030. gadā Cēsu novadu izvēlas kā **prioritāro dzīves vietu Vidzemē**.

Vidzeme ir talantīgus un darbīgus cilvēkus piesaistošs, labi savienots, iekšēji integrēts un drošs reģions, kas spēj elastīgi piemēroties izaicinājumiem, ir konkurētspējīgs un tiecas uz izcilību noteiktās reģiona viedās specializācijas jomās.

Latvija 2030. gadā ir plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Nācijai stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās

vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkārtojamu vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas. Pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā. Latvija - mūsu mājas - zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.

Priekšnoteikumi ilgtspējīgai attīstībai

Novada attīstības galvenais virzītājspēks ir cilvēki – Cēsu novada **iedzīvotāji** – izglītoti, radoši, droši par savu nākotni. Cēsu novada attīstības pamats balstās tā unikālajos **vides** un **kultūrvēsturiskā mantojuma** resursos, kas ir pamats turpmākai darbībai un kas maksimāli efektīvi jāveicina un jāizmanto.

Iedzīvotāji

- Cēsu novada iedzīvotāju vērtības – **ģimene, tolerance, izcilība, zināšanas, atbildība, atvērtība** – liecina par progresīvu un inovatīvu sabiedrību, kas ir pamatā novada līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai.
- Cēsis ir novads ar augstu dzīves kvalitātes līmeni, kur ikviens tā iedzīvotājs var realizēt savu potenciālu, iegūt kvalitatīvu izglītību, justies drošs par savu nākotni un var piepildīt savas dzīves mērķus.
- Cēsu novadu veido izglītota, iekļaujoša, pilsoniski aktīva un uz attīstību vērsta sabiedrība. Cēsu novada iedzīvotāji ir lokālpatriotiski, tiem ir svarīga latviskā dzīvesziņa, tradīcijas un vēsture, vienlaikus esot atvērtiem

jaunajam, ko ienes 21.gadsimts. Cēsu novada iedzīvotāji aktīvi iesaistās savas vides un pilsētas veidošanā.

- Cēsu novadā uz dzīvi pārceļas enerģiskas un radošas ģimenes ar bērniem, arī jaunieši pēc studijām izvēlas Cēsu novadu par vietu dzīvei un darbam, cēsnieki atgriežas novadā pēc ārzemēs pavadītiem gadiem.

Kultūrvēsturiskais mantojums

Cēsu novada identitāti un pievilcību veido tā kultūrvēsturiskais mantojums un kultūras tradīcijas. Novadā ir radīti visi nosacījumi kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai – iedzīvotāji lepojas ar mantojuma unikalitāti un to novērtē, Cēsu novadā mīt zinoši eksperti, kas velta savu profesionālo darbību kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un atjaunošanai. Kultūrvēsturiskā mantojuma mūsdienīga, radoša interpretācija piesaista novadam iedzīvotājus un viesus.

Dabas bagātības, tīra vide

Cēsu novadā labi sadzīvo aktīva saimnieciskā darbība un dabas vide, savstarpēji mijiedarbojoties. Dabas vērtības novadā ir saglabātas un integrētas sociālekonomiskajos procesos, vienlaikus rūpējoties par apkārtējās vides tīrību. Cēsu novada iedzīvotāji novērtē un ciena novada zaļo dabas vidi.

3.2. Stratēģiskie mērķi

Vīzijas sasniegšanai Stratēģijā noteikti novada Stratēģiskie mērķi (turpmāk - SM), kas ir Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības galvenie stūrakmeņi ilgtermiņā. Mērķi noteikti, lai vairotu novada iedzīvotāju labklājību un dzīves kvalitātes uzlabošanos, tādējādi sekmējot novada konkurētspējas paaugstināšanu.

SM1 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte

Novadā ir nodrošinātas daudzveidīgas nodarbinātības, izglītības, kultūras, sporta un sabiedriskās dzīves iespējas, kā arī pieejami kvalitatīvi veselības aprūpes un sociālās aprūpes pakalpojumi. Iedzīvotāji aktīvi piedalās novada dzīves vides veidošanā un novērtē novada ieguldījumu to dzīves kvalitātes celšanā. Novadu par dzīves vietu izvēlas radoši, enerģiski cilvēki, ģimenes ar bērniem, jaunieši pēc studijām atgriežas uz dzīvi novadā vai izvēlas to kā vietu atpūtai un brīvajam laikam. Uz dzīvi novadā atgriežas cēsnieki no visas pasaules, Cēsis saskatot kā vietu jaunām iespējām.

SM2 Saglabāta un attīstīta unikāla kultūrvide, pilsētvide un dabas vide

Ir saglabāts un attīstīts dabas un kultūrvēstures mantojums, kas veido novada dzīves vides pievilcību, kā arī ilgtermiņā veicina novada ekonomisko attīstību. Attīstīta, sakārtota infrastruktūra un pilsētvide veicina iedzīvotāju labklājību,

drošību un komfortu. Tiek saglabāta un cienīta dabas daudzveidība, tā ir atbilstoši apsaimniekota un pieejama iedzīvotājiem un tūristiem.

SM3 Spēcīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide

Mērķis paredz pilnvērtīgu un ilgtspējīgu novada resursu izmantošanu daudzveidīgai uzņēmējdarbības izaugsmei. Novadā radīta uzņēmējdarbību atbalstoša un investīcijas piesaistoša infrastruktūra. Novadā attīstās plaša spektra ražotnes un pakalpojumu sniegšanas uzņēmumi, īpaši uzplaukst uzņēmumi novada ekonomiskās specializācijas jomās, nodrošinot iespējas ikvienam Cēsu novada iedzīvotājam realizēt savu potenciālu. Uzņēmējdarbība ir balstīta uz efektīvu vietējo resursu pielietojumu, radot augstas pievienotas vērtības, atpazīstamus un konkurētspējīgus produktus. Novads ir atpazīstams radošo, kultūras un digitālo industriju centrs, uzņēmēji ir inovatīvi un radoši.

Galvenās attīstības intereses:

- Veicināt iedzīvotāju apmierinātību ar dzīves apstākļiem novadā;
- Veicināt deklarēto iedzīvotāju skaita pieaugumu;
- Attīstīt komercdarbību, kas rada augstu pievienoto vērtību;
- Kultūrvides attīstība kā daļa no Cēsu novada unikālās identitātes;
- Izveidot novadu par radošo, kultūras un digitālo industriju centru, veselības veicināšanas un labjūtas centru;
- Veicināt novada kā vienotas pašvaldības teritorijas attīstību.

3.3. Ilgtermiņa prioritātes

Ilgtermiņa prioritātes (IP) ir **pašvaldības darbā noteiktās prioritātes**, lai realizētu **stratēģiski nospraustos mērķus**. Stratēģiskajos darbības virzienos iespējams veikt plašu (īstermiņa un ilgtermiņa) aktivitāšu loku. Prioritārie darbības virzieni tiek noteikti ar mērķi **koncentrēt pašvaldības darbu**, lai sasniegtu pēc iespējas labākus kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājus.

IP1 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte, pieejami veselības un sociālie pakalpojumi

IP2 Konkurētspējīga izglītība, kas veicina cilvēku intelektuālā potenciāla pilnveidi

IP3 Sakārtota pilsētvide un dabas vide

IP4 Konkurētspējīga pilsētas identitāte, kas balstīta radošajās un kultūras industrijās, kā arī veselības tūrismā

IP5 Augstas pievienotās vērtības ekonomika, balstīta uz vietējo dabas resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanu

IP1 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte, pieejami veselības un sociālie pakalpojumi

Cēsu novads 2030.gadā ir izcila dzīves vieta ar kvalitatīvu pakalpojumu, darbavietu, kultūras, sporta aktivitāšu un izglītības pieejamību. Iedzīvotāji jūtas sociāli aizsargāti, ir pieejama kvalitatīva un mobila veselības aprūpe un sociālā aprūpe. Ikvienam iedzīvotājam 2030.gadā ir savlaicīgi pieejami kvalitatīvi, uz agrīno diagnostiku vērsti veselības pakalpojumi. Novadā arvien tiek veicināta izpratne par veselīgu dzīvesveidu un fizisko aktivitāšu nepieciešamību. Iedzīvotāji

apzinās, ka paši veido fizisko un sociālo dzīves telpu, tāpēc iesaistās novada nākotnes veidošanā un kopienas dzīvē.

IP2 Konkurētspējīga izglītība, kas veicina cilvēku intelektuālā potenciāla pilnveidi

Iedzīvotājiem jebkurā vecumā 2030.gadā ir pieejamas kvalitatīvas, konkurētspējīgas un daudzpusīgas izglītības iespējas visā novadā, iedzīvotāji apgūst jaunas prasmes un zināšanas. Izglītības process balstās uz inovatīvām mācību metodēm, veicinot darbam nepieciešamo prasmju apguvi, radošumu un interesi par uzņēmējdarbību. Attīstīta mūžizglītība un interešu izglītība, nodrošinot daudzveidīgu izglītības piedāvājumu visām paaudzēm.

IP3 Sakārtota pilsētvide un dabas vide

Novada dabas vide ir ainaviski daudzveidīga, sakopta, tiek aizsargātas novada dabas mantojuma vērtības un veicināta interese par tām. Publiskā telpa ir moderna, droša, labiekārtota ar inovatīviem un videi draudzīgiem risinājumiem. Iedzīvotājiem pieejams mājoklis un kvalitatīvi komunālie pakalpojumi. Sakārtotā un atraktīvā pilsētvide veicina iedzīvotāju veselīgu un aktīvu dzīvesveidu, pārvietošanos ar videi draudzīgiem transporta līdzekļiem, kā arī veicina iedzīvotāju uzturēšanos publiskajās telpās.

Saglabāta vēsturiskā vecpilsēta, dabas un kultūras mantojums padara novada dzīvi pievilcīgu. Novads ar izcilām dabas bagātībām, ainavām un kultūrvēsturisko mantojumu ieņem vadošo lomu tūrisma apritē. Iedzīvotāji un viesi aktīvi izmanto novadā pieejamās plašās aktīvās atpūtas un tūrisma iespējas (pastaigu maršruti, riteņbraukšanas maršruti, distanču slēpošanas maršruti, āra treniņi u.c.).

IP4 Konkurētspējīga pilsētas identitāte, kas balstīta radošajās un kultūras industrijs, kā arī veselības tūrismā

Cēsu novads ir vieta, kur uzplaukst radošums, vieta, kur ikvienam ir iespēja baudīt plašu kultūras norišu klāstu, kā arī vieta, kur doties atgūt veselību un labjūtu.

Novadā tiek attīstīts cilvēku radošais potenciāls, darbojas radošās darbnīcas un radošās rezidences, notiek plenēri, vasaras nometnes. Attīstot iedzīvotāju radošo potenciālu, tiek veicināta radošo, kultūras un digitālo industriju attīstība, kas ir pamats mūsdienīgai ekonomikas attīstībai. Cēsu novada radošās personības tiek stimulētas uzsākt uzņēmējdarbību, izglītības procesā iekļautas programmas, kas veicina radošuma un talantu attīstību. Cēsu novads – atpazīstams radošo industriju centrs!

Cēsu novads ir zināms kā vieta kultūras baudīšanai. Novadā darbojas reģionālas nozīmes koncertzāle, notiek starptautiski dažādu kultūras žanru festivāli. Cēsu pils komplekss ir viens no iecienītākajiem kultūrvēstures izziņas objektiem Latvijā, dažādas kultūras organizācijas Cēsīs veido daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūras piedāvājumu visa gada garumā.

Balstoties uz Cēsu novada bagātīgajiem dabas un kultūrvides resursiem, novadā attīstīta atpazīstama veselības uzlabošanas un labjūtas vieta, kurā pieejami daudzveidīgi veselības veicināšanas un rekreācijas pakalpojumi. Tūrists Cēsu

novadā izvēlas palikt vairākas nakts, ir attīstīts tūrisma piedāvājums dažādām paaudzēm un interesēm.

IP5 Augstas pievienotās vērtības ekonomika, balstīta uz vietējo dabas resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanu

Pasaulē atpazīstami Cēsu novada uzņēmēju produkti un pakalpojumi, saražotā produkcija ir konkurētspējīga, vietējie uzņēmēji ir radoši un inovatīvi. Plaši attīstās sadarbība starp uzņēmējiem un dažādām zinātnes nozarēm, tādējādi veicinot jaunu produktu rašanos un esošo uzlabošanu. Intelektuālais kapitāls tiek izmantots, lai radītu unikālus produktus ar augstu pievienoto vērtību. Novada izglītības iestādēs tiek veicināta mācību procesa sasaiste ar uzņēmējspēju veicināšanu un darba tirgum būtisko prasmju apguvi. Cēsu novadā aktīvi tiek attīstīta arī sociālā uzņēmējdarbība. Notiek dažādu specializācijas jomu attīstība mijiedarbojoties, piemēram, dažādu produktu attīstība notiek ciešā sasaistē ar IKT, IT, radošajām industrijām. Pilsētā izveidots koprades un kopā-strādāšanas centrs attālinātam darbam. Vienlaikus modernās tehnoloģijas ir pieejamas arī novada attālākajās vietās, kas dod iespēju strādāt augsti kvalificētu darbu attālināti. Ir pieejams atbalsts jaunajiem uzņēmējiem, pirmsinkubācijas un biznesa inkubatoru pakalpojumi, īpaši atbalstot novada ekonomiskās specializācijas jomas, specializējoties radošo un digitālo industriju uzņēmējdarbības attīstībā.

Lauku teritorijās notiek aktīva saimnieciskā darbība, viensētas tiek apdzīvotas, ainavas sakoptas un lauki apstrādāti. Uzņēmējdarbības vide ir piemērota gan jaunas uzņēmējdarbības uzsākšanai, gan esošās paplašināšanai.

3.4. Novada ekonomiskā specializācija

Cēsu novadā ir aktīva saimnieciskā dzīve, kas balstīta uz vietējo resursu pielietojumu, konkurētspējīgiem un atpazīstamiem produktiem. Novada ģeotelpiskais novietojums, infrastruktūra, bagātais kultūrvēsturiskais mantojums, kā arī izglītotie cilvēkresursi ir pamats jaunu uzņēmējdarbības virzienu attīstībai novadā.

Lai mērķtiecīgi virzītu Cēsu novada ekonomisko izaugsmi, ir izvēlētas prioritārās uzņēmējdarbības un perspektīvās ekonomiskās specializācijas nozares, kam pamatā ir esošā uzņēmējdarbības profila analīze Cēsu pilsētā un Vaives pagastā, kā arī esošo resursu izvērtējums, ekonomiskajās iestrādes un attīstības tendences.

Nozares, kas raksturo Cēsu novada ekonomisko specializāciju, uzskatāmas par novada prioritāri atbalstāmajām ekonomikas nozarēm. Ekonomiskajai attīstībai ir perspektīvi sekojoši tradicionālie un jaunie uzņēmējdarbības virzieni:

- Radošās un kultūras industrijas;
- Digitālās un IKT industrijas;
- Kultūras, izziņas un aktīvās atpūtas tūrisms;
- Rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi, veselības tūrisms;
- Izglītības pakalpojumi;
- Pārtikas un vieglā rūpniecība;
- Pakalpojumi;
- Transporta, loģistikas, servisa pakalpojumi;
- Lauksaimniecība un mežsaimniecība un ar tām saistītās nozares.

Saskaņā ar Latvijas industriālo politiku, Cēsu novada pašvaldība rosinās ekonomikas strukturālās izmaiņas – veicinās preču un pakalpojumu ražošanu ar augstāku pievienoto vērtību un eksporta vērtību.

Radošās un kultūras industrijas

Radošās un kultūras industrijas rada, attīsta, ražo produktus un pakalpojumus, kuros ieguldīts intelektuālais un radošais kapitāls un kas rada ekonomisku, kultūras vai pat sociālu vērtību. Šādas nozares ir: dizains, amatniecība, video un foto māksla, mode, mūzika, rakstniecība, reklāma. Cēsu novadā ir augsts šādu industriju potenciāls, jo jau šobrīd novads pulcē dažādus radošo industriju pārstāvjus – gan esošie cēsnieki veido uzņēmumus šai nozarē, gan uz Cēsīm pārcēlušies Latvijā un starptautiski jau zināmi nozares pārstāvji. Vienlaikus Cēsīs tiek attīstīta arī industriju atbalstoša infrastruktūra, piemēram, Vidzemes reģionālā koncertzāle "Cēsis", Viduslaiku pils komplekss, Ruckas mākslas rezidenču centrs, Radošo industriju centrs un koprades telpas.

Par Cēsu novada panākumiem liecina arī dalība dažādos ar radošajām un kultūras nozarēm saistītos projektos, kā arī 2015.gadā saņemtā starptautiskā atzinība ierindojot Cēsis 70 pasaules radošāko pilsētu sarakstā¹.

Digitālās un IKT industrijas

Šīs industrijas pasaulē un Latvijā rada aizvien jaunas un jaunas darbavietas, kā arī būtiski ietekmē dažādu citu industriju un uzņēmējdarbības jomu attīstību, veidojot pielāgotus produktus un programmatūras. Cēsu novadā šai nozarei ir ievērojams attīstības potenciāls, jo ir tiek nodrošināts labs interneta pārklājums, kā arī veicinātas attālinātā darba veikšanas iespējas. Nākotnē nepieciešams attīstīt Cēsu novada iedzīvotājiem pieejamas specializētās vidējās un augstākās izglītības, kā arī mūžizglītības programmas. Iespējams attīstīt tādas jomas kā mobilo lietotņu un spēļu izstrādi, programmatūru veidošana ražošanas uzņēmumiem, web programmēšana un dizains. Būtiski uzsvērt arī jomas plašās sadarbības iespējas ar radošajām industrijām.

Kultūras, vēstures, izziņas un aktīvās atpūtas tūrisms

Cēsu novada unikālā kultūrvide un dabas vide ir priekšnoteikums tūrisma attīstībai. Plašais skaits tūrisma apskates objektu, ērti sasniedzamā dabas vide ar Gaujas ieleju un izziņas pastaigu takām, un novada nišas produkts - kultūras un mākslas tūrisms veicina tūrisma plūsmas pieaugumu. Nākotnē ir potenciāls šīs jomas arvien stiprināt, radot jaunus, radošus un dažādām paaudzēm un sabiedrības grupām pieejamus tūrisma pakalpojumus un objektus, kā arī tūrisma atbalsta pakalpojumus – ēdināšanas iestādes un naktsmītnes.

Rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi, veselības tūrisms

Sabiedrībā valdošās tendences, novecošanās un tiekšanās pēc komfortabliem dzīves apstākļiem, paver plašas iespējas uzņēmējdarbībai, kas saistīta ar veselības aprūpes un rehabilitācijas jomu. Cēsu novadā pieejama tīra dabas vide, šeit atrodama augstas kvalitātes moderna lokālā slimnīca ar kvalificētiem speciālistiem, kā arī novadā pastāv senas kurortoloģijas tradīcijas – tas viss vienlaikus veido izcilu vidi veselības aprūpes, senioru aprūpes centra un

¹ Eiropas Komisija iniciatīvu "Culture for cities and regions" veido sadarbībā ar aģentūru "KEA European Affairs" un Eiropas reģionu pētniecības un inovāciju tīklu. Projektu finansē programma "Radošā Eiropa".

rehabilitācijas kūrorta attīstībai. Attīstot nozares piedāvājumu, pastāv ievērojams potenciāls veidot kvalitatīvus veselības tūrisma pakalpojumus

Izglītības pakalpojumi

Cēsu novads lepojas ar augstas izglītības kvalitātes nodrošinājumu gan pirmskolas, gan vispārējā vidējā, gan profesionālajā izglītībā, taču viens no novada stratēģiskajiem uzstādījumiem ir sasniegt kvalitatīvu un konkurētspējīgu izglītības piedāvājumu arī augstākās, interešu un mūžizglītības jomās, kā arī veidot plašu sabiedrību piesaistošus izziņas centrus. Jau šobrīd Cēsīs ir divas augstākās izglītības iestāžu filiāles, privātā sākumskola "Cēsu jaunā sākumskola", bērnu zinātnes centrs "Zinoo", mācību centrs "BUTS", bērnus attīstošo nodarbību centrs "Betas nams", modelisma centrs "Mazā brīnumzeme".

Pārtikas un vieglā rūpniecība

Šai nozarei novadā jau šobrīd ir labas iestrādes kā arī potenciāls augt. Pāris no lielākajiem Cēsu uzņēmumiem ir dzērienu ražotāji SIA "Cēsu alus" un SIA "Venden", vienlaikus pastāvot arī tādiem pārtikas rūpniecības uzņēmumiem kā SIA "Beātus" (maize, mīklas izstrādājumi), SIA "More Baltic Food" (Moore čipsi), kā arī dažādas zemnieku un lopkopju saimniecības un mājražotāji, piemēram, Z/S "Kliģēni", kas audzē tomātus un gurķus. Turpmāk iespējams veicināt mājražošanu un mājražotāju kooperatīvus, kā arī bioloģisko saimniecību attīstību Vaives pagastā.

Tai pat laikā, novadā ir potenciāls attīstīt arī vieglo rūpniecību, piemēram, ražot tekstila izstrādājumus (t.sk., viedos materiālus), apavus, somas. Cēsu novada ražošanai paredzētās teritorijas ir piemērotas vieglās rūpniecības uzņēmumu izvietošanai.

Pakalpojumi

Arvien lielāku nozīmi iegūstot informācijas un komunikāciju tehnoloģijām, Cēsu novads ar savu izcilo interneta tīklu pārklājumu veidojas par perspektīvu attīstības vietu dažādu attālināto pakalpojumu centru izveidei, t.sk., starptautiskiem uzņēmumiem. Jau šobrīd Cēsīs izvietota uzņēmuma "Uzziņu dienests 1188" filiāle un, līdz ar attālinātā darba centra izveidi, šeit iespējams veicināt arī pastāvīgā darba (*freelance*) veikšanas popularitāti. Papildus iespējas ir attīstīt uzņēmējdarbības atbalsta ārpakalpojumus, piemēram, grāmatvedību, personāla vadību, loģistikas plānošanu, tulkošanas pakalpojumus u.c.

Lauksaimniecība un mežsaimniecība un ar tām saistītās nozares

Vaives pagastā darbojas teju 30 aktīvas lauku uzņēmēju saimniecības. No tām populārākās pārstāvētās nozares ir piena un gaļas lopkopība, graudu, dārzeņu audzēšana, brīvdienu un atpūtas māju uzturēšana. Nākotnē liels potenciāls ir attīstīt dažādas bioloģiskās saimniecības un veicināt lauku ekotūrisma.

Mežsaimniecības jomā būtiski attīstīt augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošanu, veicināt nišas produktu tapšanu, piemēram, ekoloģiskās koka moduļu mājas, spēļu laukumus, mēbeles un rotaļlietas, koka apdares materiālus un logus. Jau šobrīd nozari novadā pārstāv tādi zināmi uzņēmumi, kā SIA "Stalji", SIA

"Inerce", SIA "Wendi Toys", kā arī *start-up* uzņēmumi "Ewart Woods" un "Duck Woodworks". Šo nozari īpaši veicinās plašā resursu pieejamība, kā arī iespēja apgūt profesionālās mācību programmas kokapstrādes un dizaina jomās.

Transporta, loģistikas, servisa pakalpojumi

Jau šobrīd Cēsu novadā šai nozarē strādājošie uzņēmumi kopumā rada augstāko apgrozījumu. Būtisku ieguldījumu tajā sniedz kravu un pasažieru pārvadājumu kompānijas, piemēram, "CATA" un SIA "Combi Logistics", kā arī dažādi auto servisa un nomas uzņēmumi, piemēram, SIA "Recro", SIA "Unitruck", SIA "M.E. Lat-Lux" un citi.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

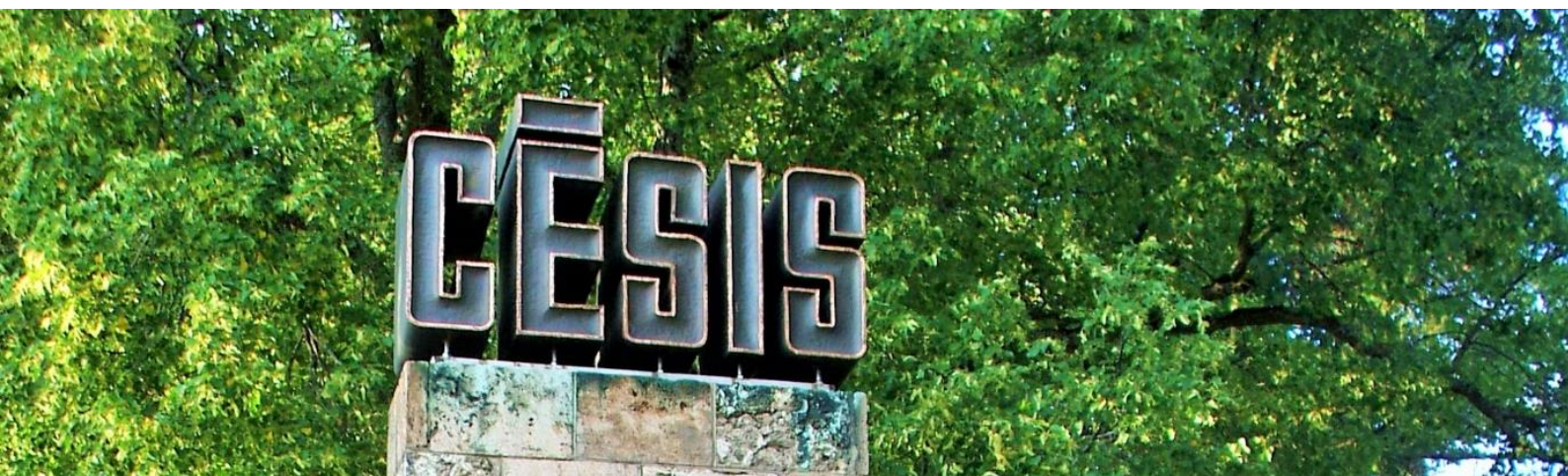
Telpiskās attīstības perspektīva ir Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas daļa, kurā grafiski un rakstveidā ir noteiktas teritorijas attīstības **vēlamās ilgtermiņa izmaiņas**, attīstības **vadlīnijas un prioritātes**. Tās balstās uz novada attīstības vīziju un mērķiem, ko ietver šī Stratēģija. Telpiskā struktūra iezīmē novada teritorijas **galvenās attīstības aprises**, kuras tiek detalizētas novada Teritorijas plānojumā, kas ir viens no Stratēģijas īstenošanas instrumentiem.

Novada telpiskās attīstības perspektīva ir veidota ar mērķi veicināt tās teritoriālo vienību – Cēsu pilsētas un Vaives pagasta pilnvērtīgu funkcionēšanu, kvalitatīvu dzīves vidi iedzīvotājiem un dažādas saimnieciskās darbības iespējas, pievilcīgu investīciju vidi uzņēmējiem ar mūsdienīgu un videi draudzīgu satiksmes un inženiertehnisko infrastruktūru, saglabātu bagātu dabas un kultūras mantojumu.

Novada telpiskās attīstības perspektīva līdzsvaro savstarpēji ilgtspējīgas attīstības dimensijas – sociālo, ekonomikas un vides. Cēsu novada telpiskās attīstības perspektīva nosaka vēlamo teritorijas telpisko struktūru, kur atspoguļotais vēlamais nākotnes stāvoklis satur vadlīnijas teritorijas integrētai plānošanai, tai skaitā teritorijas plānojuma un citu plānojumu izstrādei.

Cēsu novads ir:

- Labi sasniedzams novads ar modernizētu ceļa un dzelzceļa infrastruktūru, kvalitatīvu un pieejamu sabiedrisko transportu un komunikāciju iespējām;
- Tūrisma un atpūtas novads, pateicoties esošajam kultūrvēsturiskajam un dabas mantojumam, tradīcijām.

4.1. Loma reģionā un sadarbība

Vidzemes reģiona ietvaros Cēsu novadam ir vairākas būtiskas priekšrocības, kas rada Cēsu novada kā dzīvesvietas pievilcīgumu. Novads ir viena no reģiona aktīvākajām ekonomiskajām zonām, atrodoties tuvāk Rīgai nekā citas lielākas reģiona pilsētas un nodrošinot ērtus satiksmes savienojumus ar galvaspilsētu. Vienlaikus arī vislabākās uzņēmējdarbības iespējas ir tieši maģistrālo ceļu tuvumā, kas arī ir būtisks faktors novada attīstībai.

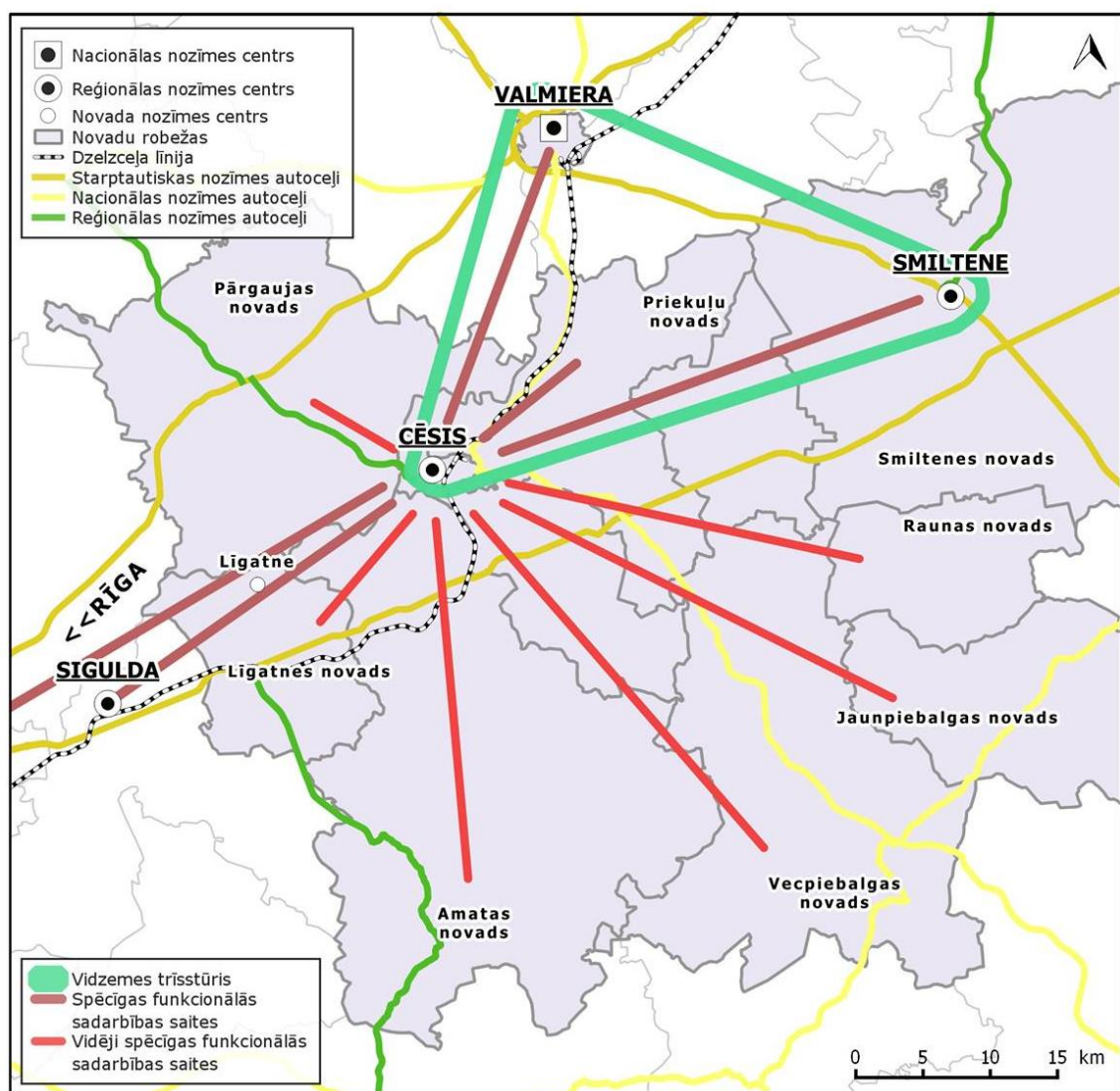
Vidzemes trijstūris

Cēsu novads kopā ar Valmieras pilsētu un Smiltenes novadu veido Vidzemes reģiona ekonomiski aktīvāko pilsētu sadarbības tīklu – "Vidzemes trijstūri", kas kopā ar mazpilsētām veido reģiona pilsētu funkcionālā tīkla daļu, veicinot reģiona urbāno attīstību. "Vidzemes trijstūra" kā sadarbības zonas panākumu atslēga ir pilsētu atklātā sadarbība dažādās to iedzīvotājiem būtiskās jomās, tādējādi nodrošinot pilsētu savstarpēju papildinātību. Arī Vidzemes plānošanas reģions savā Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā paredz "Vidzemes trijstūra" sadarbības stiprināšanu nākotnē, veidojot gan kopēju vietu zīmolvedību, gan kopēju telpiskās attīstības politiku iekļaujot mājokļu, veloseliņu, tūrisma, inženiertehnisko komunikāciju izmantošanu, ekonomiskās attīstības jautājumus.

Reģionālo un nacionālo attīstības centru ietekmes zonas

Cēsu novadam tuvākie reģionālas nozīmes attīstības centri ir Smiltenes novads un Siguldas novads, savukārt tuvākais nacionālas nozīmes attīstības centrs ir Valmieras pilsēta, savukārt funkcionālas saites pastāv arī starp Cēsīm un Rīgu.

Saskaņā ar Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju „Latvija2030”, Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs. Attīstības centru savstarpējā sadarbība un papildinātība, zināšanu un pieredzes apmaiņa sekmēs reģiona inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību, kā arī stiprinās pārrobežu sadarbību ar Igauniju un Krievijas ziemeļrietumu reģioniem.

1. attēls Cēsu novada funkcionālās sadarbības saites ar citām pašvaldībām

Siguldas un Cēsu novadu funkcionālās saites galvenokārt veido iedzīvotāju darba spēka migrācija kā arī plašais kultūras, tūrisma un sporta aktivitāšu patēriņš novadu iedzīvotāju vidū. Siguldai un Cēsīm ir potenciāls arī turpmāk veidot vienotus tūrisma un kultūras piedāvājumus.

Valmiera ir ekonomiski spēcīga pilsēta ar aptuveni 25 000 iedzīvotāju un ražošanai pieejamām teritorijām, kas viegli piesaista gan ražošanas uzņēmumus, gan pakalpojumu sniedzējus. Valmieras pilsētai ar Cēsu novadu ietekmes zonas pārklājās lielākoties darbaspēka un izglītības jomās, jo abi spēj piedāvāt gan speciālo, gan augstāko izglītību, kā arī darbavietas dažādu profilu speciālistiem. Valmiera un Cēsis savstarpēji sadarbojas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma organizēšanā iedzīvotājiem.

Smiltene novada stratēģiski plānotā attīstība ietver specializāciju, kas vērsta uz sadarbību. Šīs mijiedarbības jomas arī turpmāk būs tūrisms, izglītība, sporta un kultūras pasākumi, izceļot novadu vēsturiskā mantojuma īpatnības un raksturīgās iezīmes.

Spēcīgas funkcionālās saites pastāv arī starp Cēsu novadu un Rīgas pilsētu kā nacionālas nozīmes attīstības centru. Pašvaldības ir funkcionāli cieši saistītas galvenokārt uzņēmējdarbības, darba spēka, izglītības, kultūras patēriņa un pakalpojumu sfērās. Veicinot ērtu satiksmi starp pašvaldībām, iespējams funkcionālās saites stiprināt, veicinot Cēsu novada attīstību kā pievilcīgu dzīves vietu Latvijas reģionos.

Starpnovadu ietekmes zonas

Vistiešāk Cēsu novads kā reģionālas nozīmes attīstības centrs ietekmē citus vietējas nozīmes attīstības centrus tā tuvumā – tie ir Priekuļu, Vecpiebalgas, Amatas, Līgatnes, Raunas, Vecpiebalgas, Jaunpiebalgas un Pārgaujas novadi. Katrs novads attiecīgi izstrādā savu attīstības stratēģiju, izvirzot mērķus, kas atbilst novada attīstības vīzijai. Tabulā ir apkopoti šo novadu stratēģiskie virzieni un izvērtētas starpnovadu sadarbības iespējas.

Novads	Novada stratēģiskie mērķi	Ietekmes zonas un sadarbības iespējas
Priekuļu novads	SM1: Izglītota, radoša, labklājīga un tradīcijām bagāta vietējā sabiedrība SM2: Labiekārtota, sociāli atbalstoša un pieejama dzīves vide SM3: Augstas kvalitātes pārvaldība, moderna un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība SM4: Uzņēmējdarbības vides attīstības veicināšana	Cēsu un Priekuļu novados ir iespēja apgūt arodizglītību - tas ir būtiski kvalificēta darbaspēka un izglītotas sabiedrības radīšanā. Cēsu novads piedāvā augstākās izglītības iespējas Priekuļu novada iedzīvotājiem, sekmējot novada stratēģisko mērķu sasniegšanu. Iespējama pieredzes apmaiņa sociālo jomu un pārvaldības jautājumos. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana ir minēts kā virzies abiem novadiem. Tas dod iespēju sadarboties ne tika investīciju piesaistes jautājumos, bet arī darba spēka nodrošināšanā, apmācībā, infrastruktūras un komunikāciju nodrošināšanā un sakārtošanā.
Vecpiebalgas novads	SM1: Labklājīga sabiedrība; SM2: Sakārtota un pievilcīga vide; AM3: Attīstīta uzņēmējdarbības vide	Cēsu novada piedāvātās izglītības iespējas būtiski papildina Vecpiebalgas novada piedāvājumu: interešu izglītība, mācību centri, arodizglītība, augstākā izglītība u.c. Vienlaikus arī plašais kultūras pasākumu piedāvājums Cēsīs veicina Vecpiebalgas iedzīvotāju izaugsmi, garīgo pilnveidi un radošu sabiedrības izglītošanu. Infrastruktūras sakārtošana un uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi sekmētu uzņēmēju

		starpnovadu sadarbību gan tūrisma, pārtikas ražošanas, pārstrādes, kokapstrādes un citās jomās, paralēli ļaujot darbaspēkam brīvi pārvietoties starp novadiem.
Amatas novads	SM1: Inovatīva uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide; SM2: Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa; SM3: Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta.	Amatas novads uzņēmējdarbības attīstību saredz tūrisma, lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs, kas balstītas uz dabas resursu pieejamību, Cēsu novads var būt kā būtisks šo pakalpojumu nu produktu patērētājs un papildpakalpojumu nodrošinātājs. Būtiski ir veicināt starpnovadu uzņēmēju sadarbību, kas ne tikai ļauj specializēties, bet arī popularizēt savu produkciju. Kā reģionālas nozīmes attīstības centrs Cēsu novads būtiski papildina Amatas novada iedzīvotājiem pieejamās izglītības iespējas visos līmeņos, un piedāvā plašu kultūras pakalpojumu klāstu.
Pārgaujas novads	SM1: Izglītota un sabiedriski aktīva vietējā sabiedrība; SM2: Pilnvērtīga un pieejama dzīves vide; SM3: Novada attīstību veicinoša ekonomiskā vide.	Cēsu novads būtiski papildina Pārgaujas jauniešu izglītības iespējas, gan profesionālajā, gan augstākajā līmenī. Atbalstāma ir novadu sadarbība tūrisma un infrastruktūras pārvaldības jautājumos. Cēsis var piedāvāt daudzveidīgu kultūras vidi aktīvajai Pārgaujas sabiedrības daļai. Vienlaikus Cēsu novada iedzīvotājiem ir iespēja apmeklēt kultūras norises Pārgaujas novada Ungurmuižā.
Līgatnes novads	SM1: Konkurētspējīgas izglītības, kultūras un sporta iespējas; SM2: Mūsdienīgi sociālās un veselības aprūpes pakalpojumi; SM3: Uzņēmējdarbību veicinošas vides attīstība; SM4: Kvalitatīvas infrastruktūras attīstība un teritorijas labiekārtošana	Būtiskākā novadu kopējā interešu zona ir savstarpēja darbaspēka mobilitāte. Līgatnes novads īpaši vēlas attīstīt tūrisma piedāvājumu, līdz ar to pastāv iespējas veidot kopīgus dabas, kultūras un industriālā mantojuma tūrisma maršrutus. Kā attīstāmais uzņēmējdarbības virziens Līgatnei minēta lauksaimniecība un rūpniecība, līdz ar to pastāv sadarbības iespējas abu novadu uzņēmējiem, veidojot kopīgus

		uzņēmējdarbības tīklus produktu un pakalpojumu realizācijai.
Raunas novads	SM1: Sociāli vienota, izglītota un sabiedriski aktīva vietējā sabiedrība; SM2: Vides un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un integrācija kvalitatīvai dzīves videi; SM3: Inovatīva un konkurētspējīga ekonomiskā attīstība.	Cēsu novads veicina Raunas novada iedzīvotājiem pieejamu izglītības un kultūrnorišu piedāvājumu, kā arī nodrošina darbavietas. Cēsu un Raunas novada kopīgais interešu un sadarbības lauks ir dabas tūrisma attīstības veicināšana.
Jaunpiebalgas novads	SM1: Cilvēkresursu attīstība, piesaiste un saglabāšana; SM2: Dabas resursu un Piebalgai raksturīgā kultūras mantojuma saglabāšana; SM3: Vietējos resursus izmantojoša, ilgtspējīga ekonomika.	Gan Cēsu, gan Jaunpiebalgas novadam būtiska ir uzņēmējdarbības, t.sk. , kooperatīvu un mājražotāju, lauksaimnieku, tīklu veicināšana, kas uzskatāma par potenciālu sadarbības jomu. Cēsu novads būtiski papildina Jaunpiebalgas novada iedzīvotāju pieejamību profesionālajai un augstākajai izglītībai, kā arī interešu pasākumiem.

Kā redzams, Cēsu novada kaimiņu novadi savus stratēģiskos mērķus lielākoties balsta uz trīs virzieniem, tos modificējot, un nostādot dažādās prioritātēs:

- Cilvēks,
- dzīves vide un infrastruktūra,
- uzņēmējdarbības vide.

Cēsu novadam kā reģionālas nozīmes attīstības centram jau vēsturiski ir bijusi liela nozīme kultūras vides attīstībā un kvalitatīvā piedāvājumā, ko novērtē ne tikai blakus esošo novadu iedzīvotāji, bet arī Vislatvijas un pat pasaules mērogā. Tas arī ir viens no galvenajiem funkcionālo saišu virzieniem, kas pastāv starp Cēsīm tuvējiem novadiem.

Katrs novads savu iedzīvotāju dzīves vidi var uzlabot ar infrastruktūras, sociālo un izglītības jomas atbalstu. Sociālo un izglītības pamatfunkciju kopumu veic katra pašvaldība, bet Cēsis ir potenciāli izdevīgākais turpmākās attīstības posms, ar pieejamām arodizglītības, augstākās izglītības un pieaugušo izglītības iespējām.

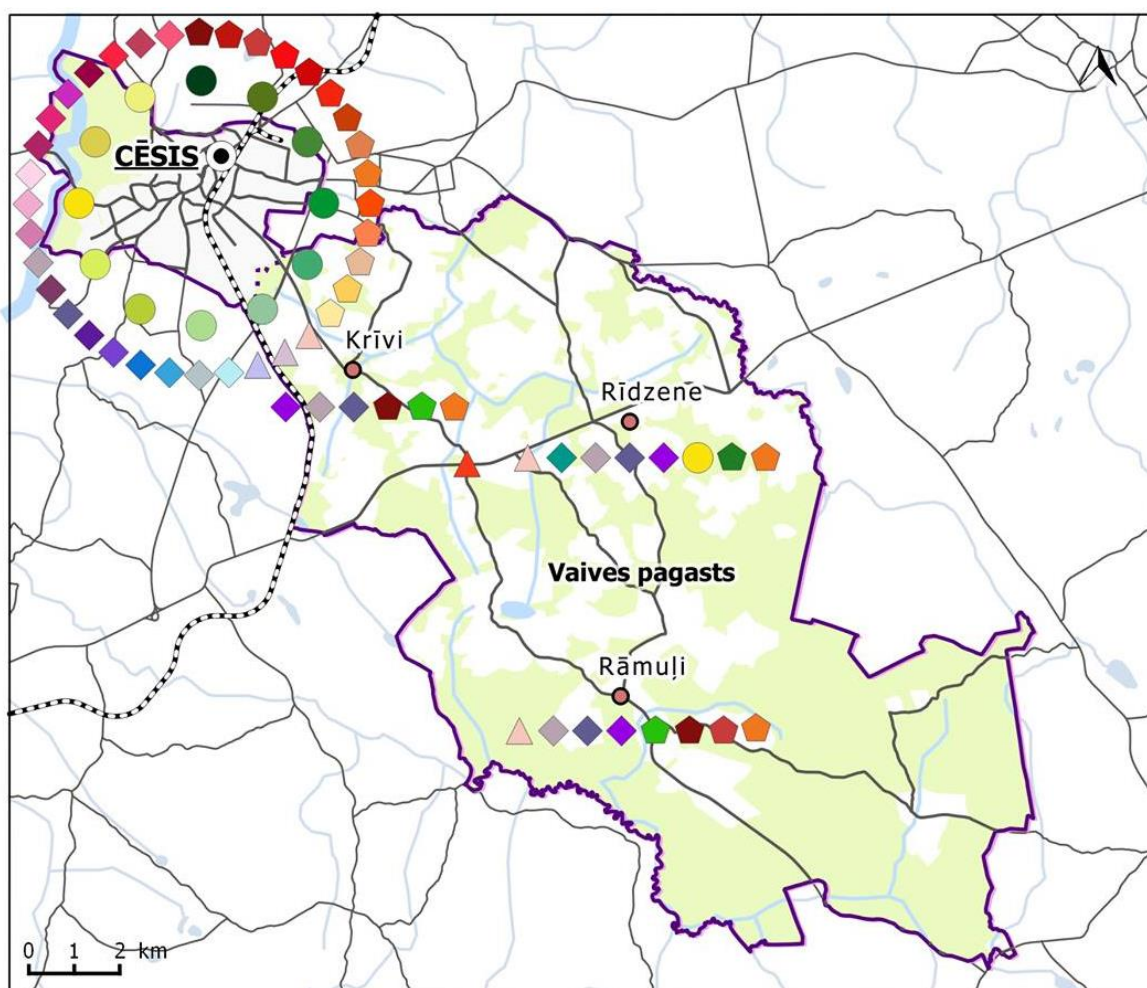
Uzņēmējdarbības vides veicināšana ir visu novadu mērķis, kam loģiski jāsekmē nodarbinātība un labklājība. Jau šobrīd redzama uzņēmumu koncentrācija Cēsu pilsētas tuvumā un stratēģiski jebkuram uzņēmējam izvēloties darbības vietu ir svarīgs darbinieku, resursu, infrastruktūras, privāto un valsts sniegto pakalpojumu kopums, kas pieejams vienuviet. Apzinoties Cēsu novada iespējas, svarīgi, lai darbaspēka piekļuve reģionālajam centram turpinātu uzlaboties, jo neizbēgamā starpnovadu darbaspēka kustība veicina informācijas apmaiņu un rada sadarbības iespējas. Turklāt būtiski ir ieguldīt industriālo teritoriju attīstībā, lai piesaistītu jaunas investīcijas, uzņēmumus un stiprinātu Cēsu novada kā reģionālā centra nozīmi, kā arī mazinātu bezdarbu visā reģionā kopumā. Būtiski ir uzsvērt, visiem šiem novadiem viens no būtiskākajiem ekonomikas virzītājspēkiem ir plašās tūrisma iespējas, kā arī novadu vēsturiski ciešā sadarbība un izdevīgais novietojums var veicināt kopīgu tūrisma pakalpojumu un maršrutu izveidi.

Iestādes Cēsu novadā, kas savus pakalpojumus sniedz arī tuvējo iedzīvotājiem:

- Nodarbinātības valsts aģentūra;
- Cēsu klīnika (slimnīca, kuras sniedz diennakts neatliekamo medicīnisko palīdzību);
- Valsts ieņēmumu dienesta klientu apkalpošanas centrs;
- Biznesa inkubators;
- Komercbankas (banku pakalpojumi);
- apdrošināšanas akciju sabiedrības;
- pārtikas un veterinārais dienests (atrodas Priekuļos).

4.2. Apdzīvojuma struktūra un pakalpojumi

Pilsētas, ciemi un viensētas ir apdzīvojuma struktūras elementi. Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam nosaka reģiona apdzīvojuma centru līmeņus, iedalot apdzīvotās vietas nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centros. Savukārt, vietējas nozīmes attīstības centru noteikšanu plānošanas reģions deleģējis vietējām pašvaldībām. Pilsēta un ciemi atkarībā no attīstības pakāpes apzīmēti kā attīstības centri. Saikne starp attīstības centriem nodrošinās līdzsvarotu novada un reģiona kopējo attīstību.

- Pirmskolas izglītība - Sākumskola un pamatskola - Vidusskolas un ģimnāzijas izglītība - Augstākā izglītība - Profesionālā izglītība - Pieaugušo izglītība - Speciālā izglītība - Mūžizglītība - Interesu izglītība - Mākslas un mūzikas izglītība - Bērnu un jauniešu centrs - Sporta skola - Stadions un sporta infrastruktūra - Nacionālas nozīmes sporta bāze - Bibliotēkas pakalpojumi - Kultūras nams un estrāde - Vidzemes koncertzāle "Cēsis" - Aptieka	- Veselības aprūpe un ambulatorie pakalpojumi - Lokālā daudzprofilu slimnīca - Dienas stacionārs - Zobārstniecība - Diennakts traumpunkts - Neatliekamā medicīniskā palīdzība - Veselības veicināšanas koordinators - Medicīniskā un sociālā aprūpe mājās - Pansionāts un dienas centrs senioriem - Surdotulki - Sociālais dienests, centrs un rehabilitācija - Sociālie mājokļi - Krīzes centrs - Dienas centrs bērniem un jauniešiem - Ilgstošā un īslaicīgā sociālā aprūpe - Nakts patversme un atskurbtuve - Specializētais transports novadā - Autoosta, dzelzceļa stacija, sabiedriskais transports	- Tūrisma informācijas centrs un muzejs - Tūristu naktsmītne - Pašvaldības pārvaldes pakalpojumi - Pašvaldības dzīvojamais fonds - Dienesta viesnīca skolēniem - Publiska interneta pieejamība - Uzņēmējdarbības atbalsta centri - Valsts institūciju pakalpojumi - Nepilngadīgo ieslodzījuma vieta - Pasts - Finanšu pakalpojumu iestādes - Eko laukums Papildus pakalpojumi ciemos: - Sociālais darbs un pasākumi sociālās palīdzības saņēmējiem - Feldšerpunkts - Sporta pakalpojumi izglītības iestādes teritorijā - Darbs ar jaunatni - Kultūras nams, mākslas un mūzikas pašdarbības kolektīvi
---	--	--

2.attēls *Plānotais pieejamais pakalpojumu klāsts Cēsu novada apdzīvotuma centros*

Cēsu novada apdzīvojuma struktūru veido Cēsu pilsēta, kā arī lauku apdzīvotās vietas Vaives pagastā - ciemi Rīdzene, Krīvi un Rāmuļi. Ciemi pilda vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru un pakalpojumu centru lomu novada lauku teritorijās.

Cēsu pilsēta ir novada un apkārtējo teritoriju administratīvais centrs, kā arī nozīmīgs saimnieciskās darbības centrs ar attīstītu sociālo, kultūras infrastruktūru, kurā koncentrējas resursi, ekonomiskā darbība un pakalpojumu sniedzēji.

Cēsu pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo novada apdzīvoto vietu attīstības iespējas, un arī nākotnē Cēsu pilsētai ir jāattīstās kā reģiona nozīmes administratīvo pakalpojumu sniegšanas un daudzveidīgu ekonomisko aktivitāšu centram, sniedzot arī valsts un reģiona līmeņa pakalpojumus.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izveidotajās Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam nosaka, ka katra apdzīvotai vietai – nacionālas, reģionālas, novada vai vietējas nozīmes attīstības centriem - atbilst savs minimāli nodrošināmais pakalpojumu apjoms. Lai šis pakalpojumu izvietojuma princips tiktu sekmīgi realizēts (gan no izmaksu, gan pieejamības un kvalitātes viedokļa) un lai tas sekmētu arī Vidzemes plānošanas ilgtermiņa attīstības vīziju, iedzīvinot šo pakalpojumu groza principu, jāņem vērā sadarbības aspekti starp pašvaldībām, lai tiktu panākts, ka augstas kvalitātes pakalpojumi ir pieejami visiem reģiona iedzīvotājiem, neatkarīgi no to dzīvesvietas. Pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem ir būtisks aspekts reģiona un novada attīstībā, jo tieši ietekmē dzīves kvalitāti teritorijās.

Cēsu novada attīstības centros – Cēsu pilsētā un novada nozīmes centros - pieejamais pakalpojumu klāsts attēlots kartē. Šobrīd Cēsu novada ciemos netiek nodrošināts pilns Reģionālās politikas pamatnostādnēs noteiktais pakalpojumu klāsts, taču, tiecoties uz Cēsu novadu kā izcilu vietu dzīvošanai, visā novadā pieejamais pakalpojumu klāsts tiek pastāvīgi pilnveidots. Vienlaikus, Cēsu pilsēta jau šobrīd nodrošina pilnu reģionālā attīstības centra pakalpojumu klāstu, piedāvājot arī nacionālas nozīmes attīstības centros pieejamus pakalpojumus, kas viennozīmīgi ceļ novada kopējo konkurētspēju un pievilcību.

4.3. Satiksmes un tehniskā infrastruktūra

Infrastruktūras attīstība ir viena no tām jomām, kas nosaka vietas attīstību kopumā, sevišķi svarīgi tas ir ekonomikas attīstībai. Laba satiksmes infrastruktūra nosaka vietas ērtu sasniedzamību un ir viens no galvenajiem pakalpojumu eksportspējas faktoriem, savukārt piemērota tehniskā infrastruktūra nosaka gan iedzīvotāju dzīves kvalitāti, gan uzņēmējdarbības attīstības iespējas.

Satiksmes infrastruktūra

Droša, ērta un ātra sasniedzamība ir viens no būtiskākajiem jebkuras teritorijas attīstības nosacījumiem. Cēsu novads atrodas izdevīgā ģeogrāfiskā stāvoklī gan Latvijas, gan reģiona kontekstā, jo ir viegli sasniedzamas, izmantojot dažādu pieejamo kategoriju un kvalitātes autoceļus, dzelzceļa līniju un autobusu savienojumus.

Valsts galvenie un starptautiskās nozīmes autoceļi:

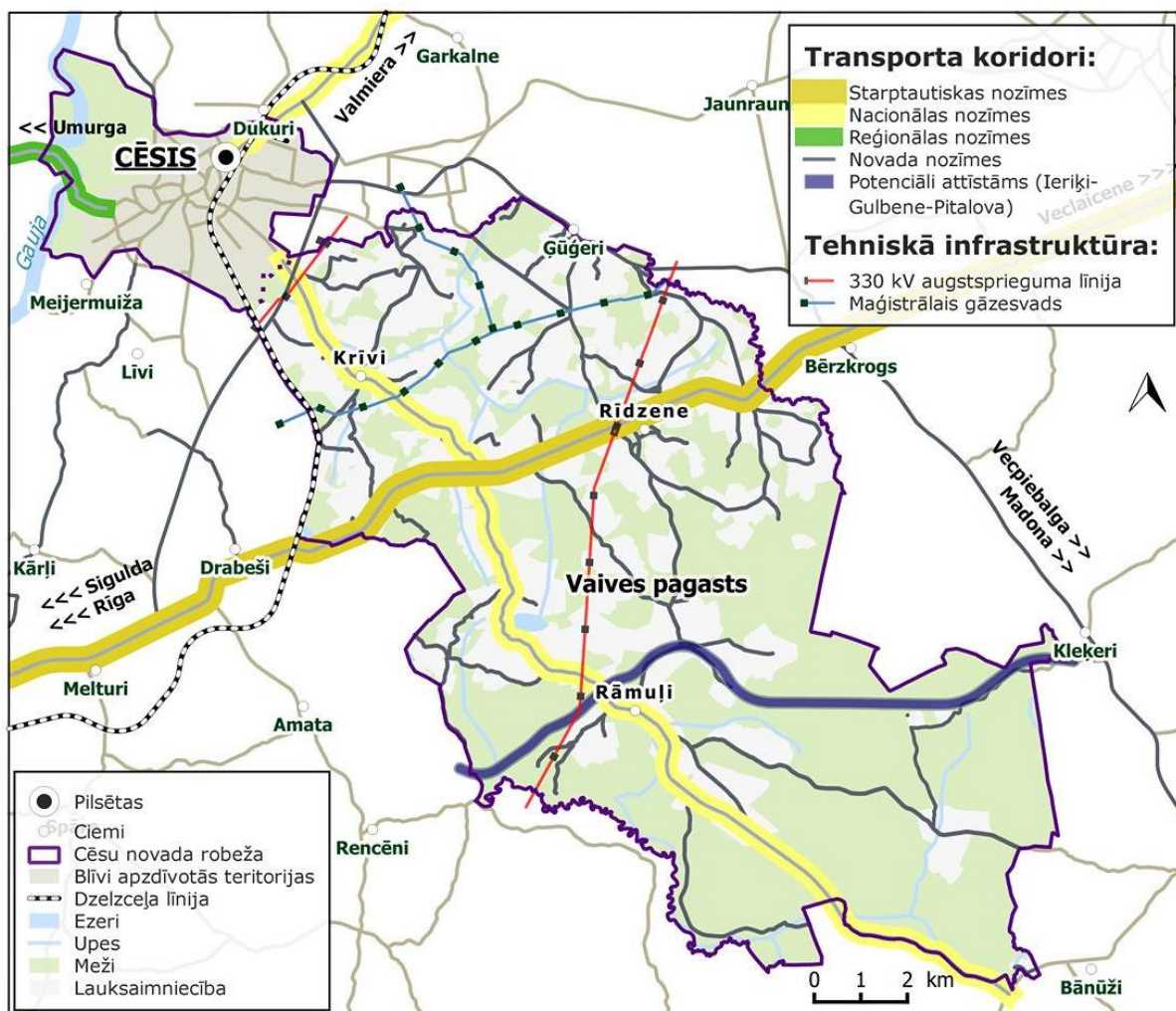
- Rīga-Sigulda-Veclaicene (A2, E77) – 9 km no Cēsīm;
- Inčukalns-Valmiera-Valka – 15 km no Cēsīm.

Valsts reģionālas nozīmes autoceļi:

- Umurga-Cēsis (P14);
- Valmiera –Cēsis-Drabeši (P20);
- Cēsis-Vecpiebalga-Madona (P30).

Valsts vietējas nozīmes autoceļi:

- Cēsis-Raiskums-Auciems (V287);
- Cēsis-Kārļi-Ieriķi (V291);
- Cēsis-Pieškalni (V292);
- Cēsis-Rāmuļi-Bānūži (V294);
- Pievadceļš pie Cēsīm (V320);
- Drabeši-Līvi (V293);
- Ģūģeri-Rīdzene (V295).

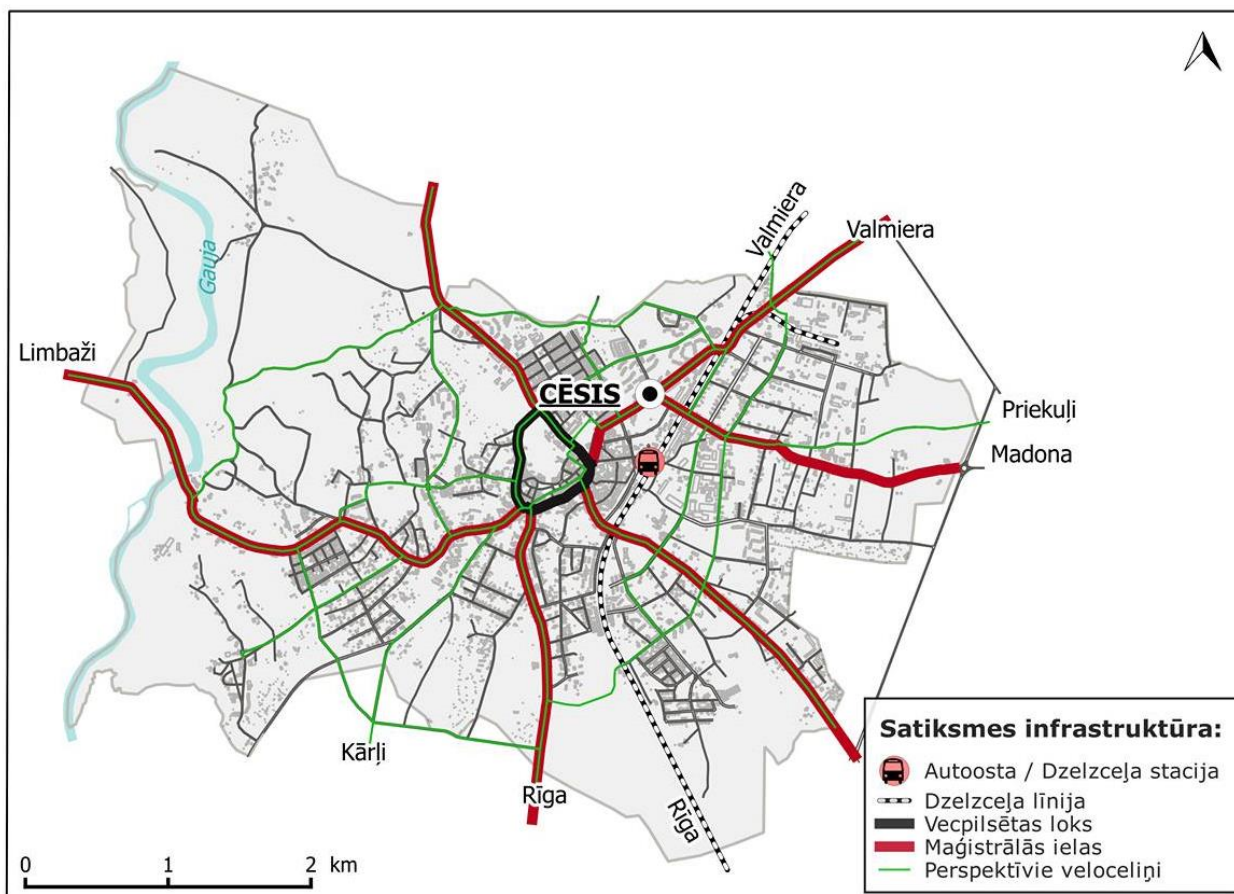

3.attēls Cēsu novada satiksmes un tehniskā infrastruktūra

Novada sasniedzamību no ārpuses un galvenos iekšējos savienojumus nodrošina valsts uzturēti ceļi, savukārt mazākas nozīmes novada teritoriju savstarpēju savienojamību nodrošina pašvaldības ceļi Vaives pagastā un ielas Cēsu pilsētā un Vaives pagasta ciemos.

No pilsētas izejošais un ienākošais transports galveno slodzi rada pilsētas austrumdaļas ielām - Piebalgas, J.Poruka un Valmieras ielām, savukārt pilsētā autotransports galvenokārt izmanto visas maģistrālās ielas. Kopumā transporta satiksmes plānojums (vienvirziena ielas) nereti rada apmulsumu pilsētas viesiem un pilsētas velo infrastruktūra šobrīd ir nepietiekama. Tas rada nepieciešamību pārskatīt pilsētas iekšējo transporta sistēmu, nākotnē veidot ērtu satiksmes organizāciju, t.sk., attīstot velosipēdiem paredzēto infrastruktūru.

Būtisks Cēsu novada teritorijas attīstības priekšnoteikums ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana un videi draudzīgas tehniskās infrastruktūras attīstība.

4.attēls *Cēsu pilsētas esošā un plānotā satiksmes infrastruktūra*

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Satiksmes infrastruktūras attīstībā ilgtermiņā līdz 2030. gadam sasniedzamais ir efektīva iekšējā un ārējā mobilitāte.

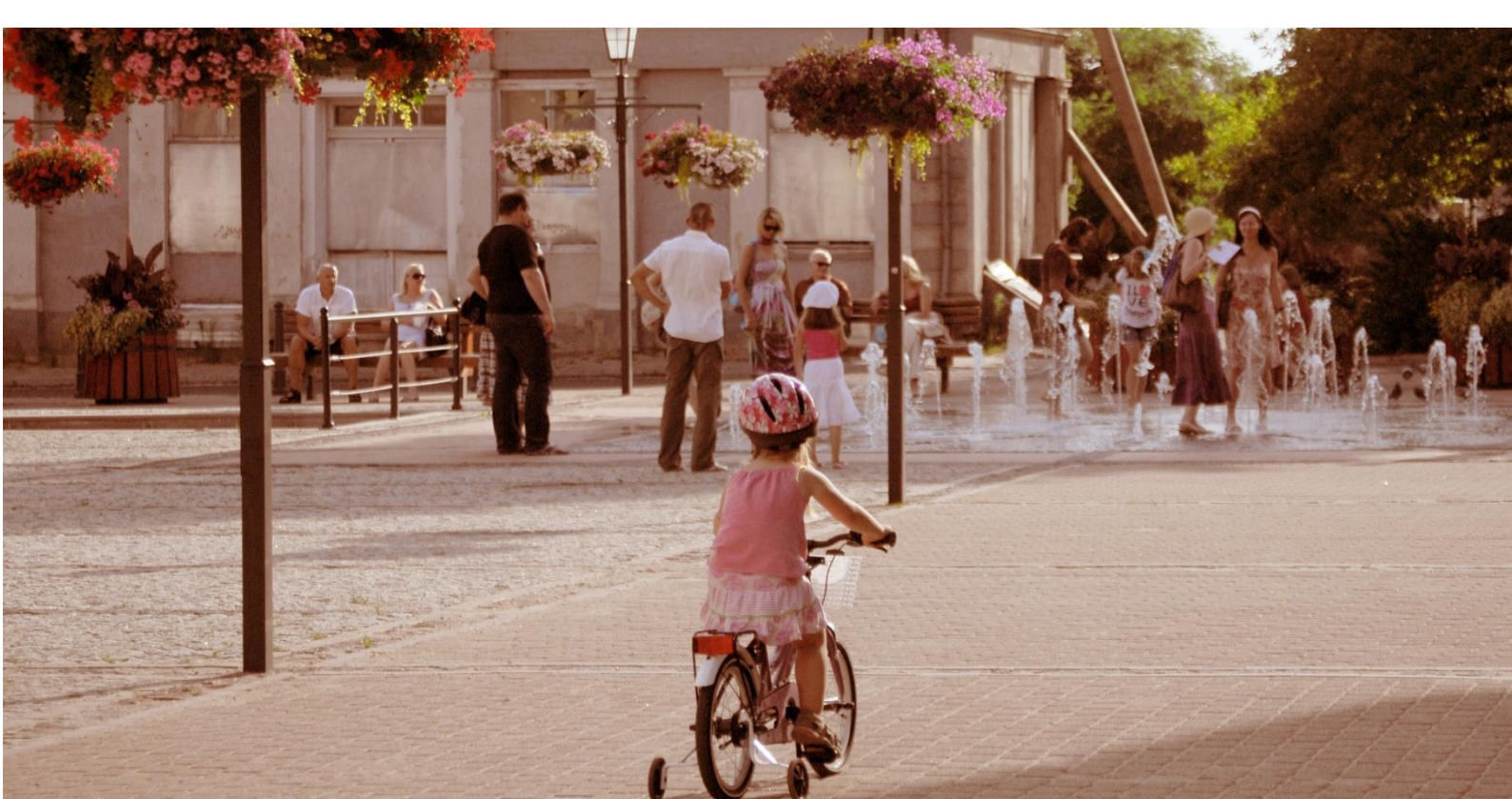
Vadlīnijas transporta infrastruktūras attīstībai

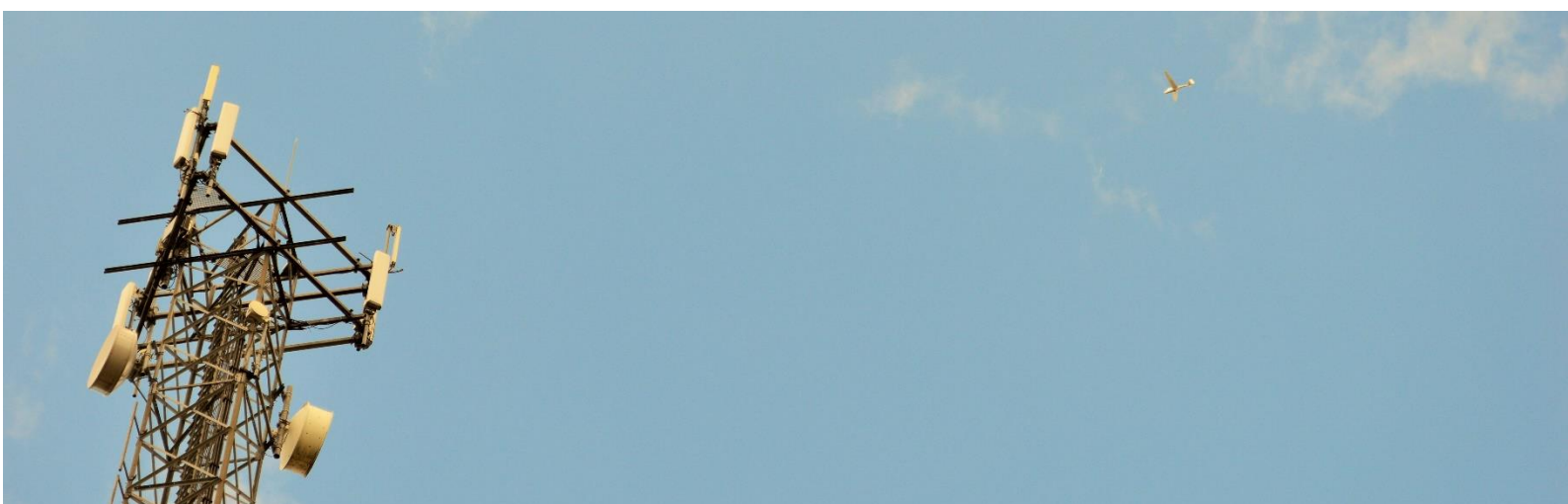
- Veicināt vienotas un savstarpēji saistītas transporta sistēmas attīstību. Plānot strukturētu, labas kvalitātes un caurlaidības autotransporta, dzelzceļa, velosipēdistu un gājēju satiksmes tīklu, ar modernu un videi draudzīgu tehnisko infrastruktūru;
- Atbalstīt jaunu transporta mezglu un šķērsojumu būvniecību;
- Veidot vizuālus akcentus uz "pilsētas vārtiem" ar labiekārtojuma elementiem un atpūtas vietām;
- Atbalstīt ātras un drošas satiksmes nodrošināšanu ar valsts galvaspilsētu Rīgu (pasažieru dzelzceļa satiksme Cēsis-Rīga stundas laikā un ātrgaitas autosatiksmei uz Rīgu) un dzelzceļa līnijas elektrifikāciju;
- Atbalstīt videi draudzīgu satiksmes veidu un elektromobilitātes infrastruktūras attīstību;

- Plānot ērtu un inovatīvu sabiedriskā transporta sistēmu, kas nodrošina optimālas pārvietošanās iespējas novada iedzīvotājiem, uzņēmējiem un tūristiem;
- Paaugstināt pilsētas apkaimju ielu un ceļu tīkla kapacitāti un kvalitāti;
- Attīstīt novada iekšējo ceļu tīkla kvalitāti, nodrošinot labāku sasniedzamību starp Cēsīm un novada apdzīvotajām vietām.
- Attīstīt veloceliņu, veloparku, pastaigu un tūrisma taku tīklu un integrēt to kopējā transporta un tūrisma infrastruktūras pakalpojumu tīklā;
- Veidot jaunus veloceliņus;
- Bijušo dzelzceļa līniju Ieriķi-Gulbene–Pitalova (Krievijā) saglabāt kā potenciāli attīstāmu transporta koridoru - meklēt alternatīvas šī koridora izmantošanā. Šajā teritorijā nav pieļaujama dzīvojamā apbūve.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Jauna transporta loka izbūve – Ata Kronvalda ielas turpinājums un dzelzceļa šķērsojums;
- Pilsētas apkaimju satiksmes infrastruktūras sakārtošana (asfaltētas ielas, gājēju ietves, velosipēdistu ceļi);
- Pašvaldības autoceļu Vaives pagasta teritorijā sakārtošana;
- Videi draudzīga transporta attīstība (elektromobiļi, velotransports u.t.t.).

Tehniskās infrastruktūras attīstība

Cēsu novada tehnisko infrastruktūru veido pilsētas un ciemu centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas, siltumapgādes, elektroapgādes, gāzes apgādes un sakaru nodrošināšanas sistēmas tīkli un objekti, novada hidrotehniskās būves. Maģistrālo inženierkomunikāciju infrastruktūras attīstību veicina vairāki investīciju projekti pilsētas ūdensapgādes un kanalizācijas, siltumapgādes sistēmas attīstībai. Cēsu novada siltumapgādes attīstības stratēģija vērsta uz centralizētās siltumapgādes sistēmas energoefektivitātes un drošības paaugstināšanu, kā arī uz apkārtējās vides piesārņojuma un siltumnīcefektu radošo gāzu emisijas samazināšanu atmosfērā.

Novada attīstībai nozīmīgākie inženierkomunikāciju infrastruktūras elementi ir:

- centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas, tajā skaitā lietuss kanalizācijas, infrastruktūras tīkli un objekti: ūdensvadi un kanalizācijas kolektori, sūkņu stacijas, atdzelžošanas iekārtas u.c.;
- pilsētas ūdensgūtnes;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtas;
- katlu mājas, maģistrālie siltumtīkli;
- elektroapgādes apakšstacijas un elektropārvades līnijas;
- ielu apgaismojuma tīkls;
- centralizētās gāzes apgādes sistēmas objekti;
- fiksēto telekomunikāciju operatoru sakaru infrastruktūras tīkli un objekti (optisko sakaru kabeli u.c.);
- publiskie mobilo elektronisko sakaru tīklu operatoru bezvadu sakaru infrastruktūras tīkli un objekti.

Modernu un videi draudzīgu inženierkomunikāciju, tajā skaitā sakaru sistēmu nodrošinājums veicinās dzīves kvalitātes celšanos, uzņēmējdarbības aktivizēšanos un sekmēs investīciju palielināšanos.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

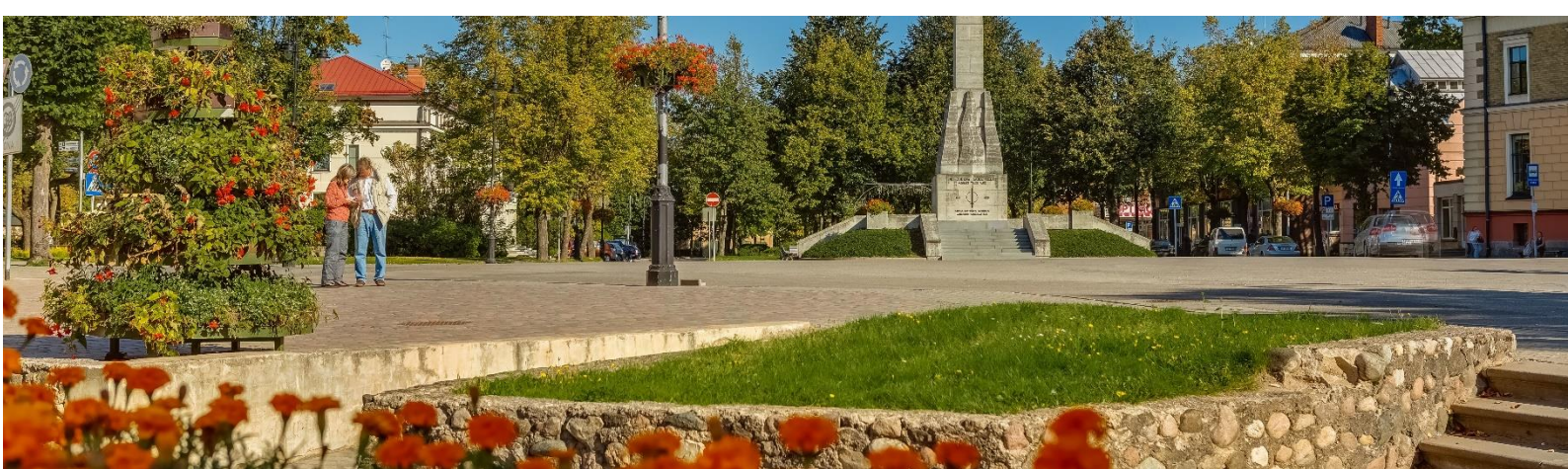
Inženierkomunikāciju infrastruktūras attīstībā ilgtermiņā līdz 2030.gadam sasniedzamais ir inženiertehniski nodrošināta un energoefektīva pilsēta.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Visas pilsētas apkaimes nodrošināt ar vides aizsardzības un sabiedrības veselības prasībām atbilstošām inženierkomunikācijām;
- Sekmēt jaunu pieslēgumu veidošanu pie novada centralizētajiem ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes tīkliem un esošo pieslēgumu racionālu izmantošanu;
- Optimizēt centralizēto ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes sistēmu: veikt tīklu paplašināšanu un rekonstrukciju, siltuma un elektroenerģijas ražošanas tehnoloģiju, kas izmanto fosilos energoresursus pāreju uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu;
- Neatbalstīt individuālo piesārņojošo enerģijas ražošanas avotu būvniecību pilsētas centralizētās siltumapgādes zonā;
- Veikt energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus: CO₂ gāzu samazinājumu, alternatīvo energoresursu apjoma palielināšanu, ēku renovāciju, teritoriju apgaismojuma energoefektivitātes palielināšana.
- Izstrādāt Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu, sasniegt CO₂ gāzu emisiju samazinājumu vismaz par 20% (vismaz 20% energoefektivitātes uzlabojumi un 20% no izmantojamās enerģijas apjoma sastāda atjaunojamie energoresursi);
- Novada industriālajās zonās nodrošināt ražošanas tehnoloģiskajiem procesiem nepieciešamās elektroapgādes jaudas pietiekamā apjomā;
- Atbalstīt "Zaļo enerģiju", alternatīvos energoapgādes veidus un videi draudzīgu tehnoloģiju un standartu attīstību, vietējo atjaunojamo energoresursu izmantošanu, elektromobiļu uzlādes staciju izveidi, samazināt atkarību no fosilajiem energoresursiem;
- Sakārtot pilsētas un ciemu lietus ūdens apsaimniekošanas sistēmu. Izveidot modernu lietus ūdens savākšanas sistēmu.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Energoefektivitātes pasākumu ieviešana;
- Atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- Pieejama ātrgaitas interneta pārklājuma attīstība visiem iedzīvotājiem.

4.4. Funkcionālās telpas

Cēsu novada telpiskās attīstības perspektīvas būtiska daļa ir novada teritorijas iedalījums funkcionālajās telpās. Funkcionālās telpas nosaka teritorijas telpisko struktūru un vadlīnijas teritorijas integrētai plānošanai, tai skaitā teritorijas plānojuma un citu plānojumu izstrādei.

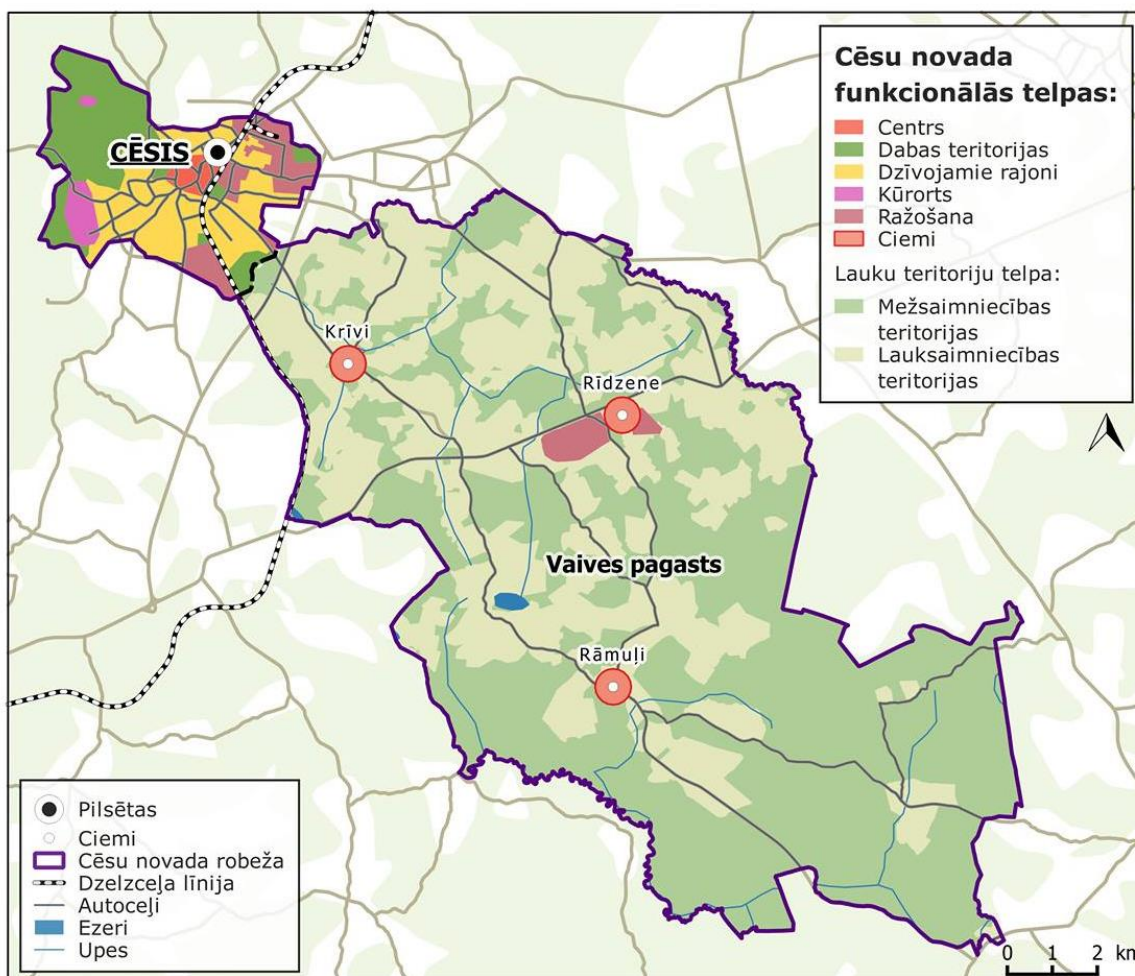
Cēsu novada telpiskā uzbūve sastāv no divām daļām – Cēsu pilsētas un Vaives pagasta.

Cēsu pilsēta tiek attīstīta kā KOMPAKTA pilsēta, primāri izmantojot esošās pilsētas apbūvētās teritorijas, no jauna apgūstot degradētās teritorijas un maksimāli saglabājot bagāto dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, visu nozaru attīstības politikās integrējot nosacījumus kultūrvēsturiskā mantojuma, bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanai un aizsardzībai.

Cēsu novada Vaives pagastā tiek veicināta vienmērīga lauku apdzīvotība, saglabāta kultūrainavu un tradīcijas, kā arī bioloģiskā daudzveidība. Apdzīvotās vietas nodrošināmas ar ceļiem, elektroenerģijas un komunikāciju infrastruktūru. Lauku teritorijās veicināta videi draudzīga lauksaimniecība un mežsaimniecība.

Cēsu novada telpiskās attīstības perspektīvas elementi:

1. Funkcionālā telpa "Centrs"
2. Funkcionālā telpa "Dzīvojamie rajoni"
3. Funkcionālā telpa "Ražošana"
4. Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas"
5. Funkcionālā telpa "Kūrorts"
6. Funkcionālā telpa "Lauku teritorijas"
7. Funkcionālā telpa "Ciemi"

5.attēls *Cēsu novada funkcionālās telpas*

4.4.1. Funkcionālā telpa "Centrs"

Teritoriju raksturo vēsturiski izveidojusies daudzfunkcionāla izmantošana ar jauktu dzīvojamo un publisko apbūvi, augsts reprezentatīvo kultūrvēsturisko, tūrisma un sporta objektu īpatsvars, prestiži un pieprasīti mājokļi un zaļa ārtelpa. Pilsētas galvenais sabiedriskais un pakalpojumu centrs.

Funkcionālā telpā atrodas valsts aizsardzībā esošie valsts nozīmes kultūras pieminekļi un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu "Centrs" veidojošie elementi ir:

- vēsturiskās apbūves un mūsdienīgas apbūves teritorijas;
- Cēsu pils komplekss ar Pils parku;
- vēsturiskais centrs ar arhitektoniski un sabiedriski nozīmīgām ēkām, teritorijām, tajā skaitā Sv. Jāņa baznīcu, Rožu laukumu, Veco Alus brūzi;
- nozīmīgi kultūras objekti (piemēram, Vidzemes koncertzāle Cēsis);

- Stacijas/autoostas teritorija un Cēsu Centrālā bibliotēka
- sporta un atpūtas objekti (stadions, skeitparks u.c.);
- galvenais pilsētas sabiedriskais un pakalpojumu centrs: sabiedriskās iestādes, izglītības iestādes, Valsts pārvaldes iestādes, medicīnas u.c. iestādes, tirdzniecības un pakalpojumu objekti (Cēsu tirgus, tirdzniecības centri, veikali u.c.), biroji;
- transporta infrastruktūras objekti (Cēsu autoosta un dzelzceļa stacija, ielas, autostāvvietas, laukumi);
- zaļā ārtelpa (parki, skvēri, iekšpagalmi).

Funkcionālās telpas attīstību veicina vairāki investīciju projekti pilsētas vēsturiskā centra infrastruktūras saglabāšanai un atjaunošanai, Cēsu Jaunās pils infrastruktūras sakārtošanas turpināšana tūrisma un atpūtas vajadzībām, Cēsu viduslaiku pils kompleksa mūru konservācija, jaunu atpūtas objektu izveide u.c. Ik gadus palielinās atpazīstamu un populāru pasākumu skaits, kas pozitīvi ietekmē pilsētas tēlu.

Teritorijā ir augsts potenciāls gan esošo, gan jaunu sabiedriski nozīmīgu objektu attīstībai, kas kalpo kā kultūras, izglītības, atpūtas un sporta piesaistes objekti un veicina Cēsu pilsētas atpazīstamību starptautiskā mērogā.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa "Centrs" 2030.gadā ir teritorija ar augstu estētisko kvalitāti un attīstītu publisko infrastruktūru, kurā nodrošināta daudzfunkcionāla teritorijas

izmantošana, attīstīta un saglabāta augstas arhitektoniskās un funkcionālās kvalitātes dzīvojamā un publiskā apbūve, ar kultūru, tūrismu, atpūtu un sportu saistītas aktivitātes.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Sekmēt Vecpilsētas teritorijas attīstību par Vidzemes reģiona lielāko tūrisma, kultūras, mākslas, atpūtas un lietišķo aktivitāšu centru;
- Izmantojot dizaina risinājumus, veidot emocionāli interesantu, fiziski pieejamu un pievilcīgu publisko ārtelpu ikvienam sabiedrības loceklim;
- Īpašu prioritāti piešķirt gājējiem un velobraucējiem, pēc iespējas samazinot pilsētas centra noslogotību ar privāto autotransportu;
- Veicināt tūrisma, sporta un kultūras ekonomiskās nozīmes pieaugumu, jaunu un daudzveidīgu tūrisma un sporta produktu izveidi, visu "dalībnieku" iesaisti vienotā pakalpojumu infrastruktūrā, starptautiski ievērojamu projektu realizāciju;
- Saglabāt un atjaunot Cēsu vecpilsētas arhitektoniski telpisko vidi, ko veido vēsturiskā plānojuma struktūra un izteismīgie arhitektūras elementi;
- Veicināt radošā kvartāla un radošās uzņēmējdarbības (mākslinieku un amatnieku darbnīcas, rezidences, tirdziņi, konferenču zāles, koncerti, izrādes, brīvdabas kino u.c.) attīstību vēsturiskā Vecpilsētas centra robežās. Izveidot mūsdienīgu un atpazīstamu radošo industriju centru;
- Noteikt reālas, pamatotas prasības jaunveidojamās un renovējamās publiskās un dzīvojamās apbūves arhitektūras elementu kvalitātei.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana - pils kompleksa attīstība un pilsētas vēsturiskā centra infrastruktūras pilnveidošana;
- Satiksmes infrastruktūras uzlabošana: saprotama pārvietošanās, ielas veidotas kā sociālas telpas, nodrošināts nepieciešamo autostāvvietu skaits (t.sk. tūristu autobusu), jauni transporta risinājumi ātrai, ērtai un drošai pilsētas centra sasniedzamībai visiem satiksmes dalībniekiem;
- Zaļo zonu sakārtošana un labiekārtošana.

4.4.2. Funkcionālā telpa “Dzīvojamie rajoni”

Teritoriju raksturo mazstāvu un daudzstāvu daudzdzīvokļu namu un privātmāju dzīvojamā apbūve, apkaimju sabiedriskie un pakalpojumu centri ar teritorijas funkcionēšanai nozīmīgiem publiskiem objektiem, tirdzniecības vietām, kā arī zaļā ārtelpa.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- jauktas mazstāvu un daudzstāvu namu apbūves teritorijas;
- daudzstāvu namu apbūves teritorijas;
- savrupmāju apbūves teritoriju kvartāli;
- apkaimju sabiedriskie un pakalpojumu centri;
- klīnika;
- biroji, tirdzniecības un pakalpojumu objekti (veikali, frizētavas, skaistumkopšanas saloni u.c.);
- transporta infrastruktūras objekti (transportlīdzekļu novietnes u.c.);
- zaļā ārtelpa (iekšpagalmi, atpūtas vietas u.c.).

Funkcionālās telpas attīstību veicina vairāki investīciju projekti pašvaldības un dzīvojamā fonda energoefektivitātes paaugstināšanai, daudzdzīvokļu māju koplietošanas teritoriju labiekārtojuma veidošanai, bērnu rotaļu laukumu izveidei iekšpagalmos. Teritorijā ir potenciāls dažādu veidu mājokļu un pakalpojumu attīstībai.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Dzīvojamie rajoni” 2030.gadā ir teritorija ar energoefektīviem un estētiski pievilcīgiem mājokļiem, labiekārtotu publisko ārtelpu un sakārtotiem inženiertīkliem.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Primāri atjaunot un izmantot esošo mazstāvu un daudzstāvu daudzdzīvokļu ēku dzīvojamo fondu;
- Pirms privātmāju apbūves teritoriju paplašināšanas izbūvēt atbilstošu inženiertehnisko infrastruktūru (pieslēgumus pie pašvaldības centralizētajiem tīkliem);
- Veicināt dzīvojamā fonda ilgtspēju un energoresursu efektīvu izmantošanu, dzīvojamo māju tehniskā stāvokļa un arhitektoniskā veidola uzlabošanos. Veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu mājokļu siltumapgādē;
- Papildināt dzīvojamos rajonus ar trūkstošajiem elementiem - atpūtas, sporta un bērnu rotaļu laukumiem, inženierinfrastruktūru, transportlīdzekļu novietnēm, piebraucamajiem, velosipēdistu un gājēju ceļiem u.c.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Veicināt daudzdzīvokļu namu energoefektivitātes uzlabošanu un dzīvojamā fonda atjaunošanu;
- Veicināt papildus īres dzīvojamā fonda izveidi;
- Sekmēt degradēto teritoriju sakārtošanu;
- Sakārtot transporta un tehnisko infrastruktūru;
- Veicināt privātā sektora mājokļu vides sakārtošanu;
- Atbalstīt senioriem un ģimenēm ar bērniem draudzīgas infrastruktūras iekārtošana, izveidojot un attīstot zaļās zonas.

4.4.3. Funkcionālā telpa “Ražošana”

Funkcionālā telpa “Ražošana” ietver Cēsu novada industriālās zonas (sk. karti sadaļā “Funkcionālās telpas”):

- Rūpniecības, Robežu ielas rajons;
- Zeltkalna ielas rajons;
- Saulrītu ielas rajons līdz valsts autoceļam P20 un tā tiešās pieejamības teritorija;
- Bijusī autoremonta rūpnīcas (ARR) teritorija;

- Valsts autoceļa A2 tiešās pieejamības teritorijas Vaives pagastā.

Teritoriju raksturo koncentrēta ražošanas, tajā skaitā enerģijas ražošanas, loģistikas un noliktavu apbūve, satiksmes un inženierkomunikāciju infrastruktūra.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- ražošanas uzņēmumu teritorijas ar funkcionālākām ēkām un būvēm;
- noliktavu un loģistikas teritorijas ar funkcionālākām ēkām un būvēm;
- biroju ēkas;
- satiksmes un inženierkomunikāciju infrastruktūras objekti;
- zaļās buferzonas pie ražošanas uzņēmumiem.

Teritorijā ir augsts potenciāls gan esošo, gan jaunu ražošanas uzņēmumu un loģistikas teritoriju attīstībai.

Apkopota informācija rakstiskā formātā gan latviešu, angļu un krievu valodās par novadā esošajām rūpnieciskai ražošanai piemērotām teritorijām ir pieejama ieinteresētajām personām.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Ražošana” 2030. gadā ir teritorijas un industriālās zonas, kas nodrošinātas ar modernu tehnisko infrastruktūru.

Funkcionālās telpas prioritāte ir industriālo zonu, transporta un loģistikas pakalpojumu (transporta terminālu, loģistikas centru u.c.) un tehniskās infrastruktūras attīstība.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Īpaši atbalstīt uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu (gala produktu ar augstu pievienoto vērtību), kā arī radošo un jauniešu uzņēmējdarbību. Attīstīt sadarbību un atgriezenisko saiti starp zinātniekiem un uzņēmējiem;
- Izmantot profesionālās izglītības iestāžu izglīto cilvēkresursu potenciālu, kopīgu attīstības projektu izstrādei un jaunu produkcijas noieta tirgu veidošanai gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā;
- Veicināt labvēlīgas uzņēmējdarbības un investīciju vides attīstību, piedāvājot potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem labi pieejamas un ar tehnisko infrastruktūru, tajā skaitā energoresursiem, nodrošinātas teritorijas uzņēmējdarbības attīstībai;
- Racionāli izmantot un iesaistīt ekonomiskajā aprītē esošo industriālo zonu neizmantotās teritorijas un esošo tehnisko infrastruktūru - dzelzceļa atzarus, sliežu ceļus, noliktavu ēkas un būves u.tml.;
- Atbalstīt jaunu ražošanas teritoriju un objektu izveidi un esošo paplašināšanu tādiem uzņēmumiem, kas pielieto videi draudzīgas tehnoloģijas ar racionālo resursu izmantošanu;
- Veicināt degradēto un/vai piesārņoto teritoriju revitalizāciju, primāri piedāvāt tās investoriem jaunas ražošanas apbūves veidošanai;
- Jaunu industriālo zonu izveide uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai esošo rūpniecības teritoriju tuvumā (sk. funkcionālo telpu karti);
- Ieteicams jaunas, lielas ražotnes koncentrēt Rūpniecības – Robežu ielas rūpnieciskajā zonā, kas atrodas pilsētas nomalē, pieejams dzelzceļa atzars, lielas neizmantotas teritorijas, kā arī citās pilsētas industriālajās zonās, pirms tam izvērtējot katras atbilstību konkrētas uzņēmējdarbības mērķiem, lai pēc iespējas izslēgtu konfliktu starp ražošanas un dzīvojamās apbūves funkcijām, bioloģiskās daudzveidības un vides aizsardzības mērķiem.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Esošo industriālo zonu pieejamības un transporta infrastruktūras attīstība;
- Esošo industriālo zonu nodrošināšana ar atbilstošu energoapgādes jaudu;
- Jaunas industriālās zonas izveide esošo rūpniecības teritoriju tuvumā ar inženierkomunikācijām jaunu uzņēmumu piesaistei.

4.4.4. Funkcionālā telpa “Dabas teritorijas”

Funkcionālā telpa “Dabas teritorijas” ietver PILSĒTAS plašās “zaļās un zilās teritorijas” - mežus, mežaparkus, parkus, skvērus un ūdeņus, kas primāri tiek izmantoti ekosistēmu funkcijai un pilsētas iedzīvotāju un viesu atpūtai.

Teritoriju raksturo augsts pašvaldībai un valstij piederošu dabas struktūru īpatsvars, tajā skaitā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, praktiski neapbūvēta vide, bet izveidots labiekārtojums publiskās infrastruktūras vajadzībām.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- Mežu un parku teritorijas;
- ūdeņu un ūdensmalu teritorijas;
- kapsētu teritorijas;
- mazdārziņu un vasarnīcu teritorijas;
- dabas takas;
- labiekārtotas pludmales (peldvietas, atpūtas vietas);
- aktīvās atpūtas iespēju (t.sk. daudzveidīgu sporta aktivitāšu) maršruti.

Teritorijā ir augsts potenciāls pilsētas vides aizsardzības funkciju nodrošināšanai, publiskās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībai, teritoriju izmantošanai pilsētas viesu atpūtai pie ūdeņiem un dabā - peldēšanai, ūdenssportam, makšķerēšanai, u. c. brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Dabas teritorijas” 2030.gadā ir sakopta, atbilstoši saglabāta un uzturēta pilsētas publiskā telpa ar daudzveidīgā atpūtas, tūrisma un estētiskā baudījuma vērtībām.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Ilgtspējīgi izmantot pilsētas dabas resursus: mežus, mežaparkus, ūdeņus, maksimāli saglabājot to daudzveidību un pašreizējo procentuālo attiecību pret apbūvētajām teritorijām;
- Saglabāt pilsētas zaļās teritorijas;
- Uzlabot pilsētas parku, skvēru, ūdensmalu u.c. zaļo publisko teritoriju infrastruktūru un pieejamību. Prioritāte ir blīvi apdzīvotas apkaimes, kur parku un skvēru labiekārtojuma līmenis ir zems, kā arī citas pilsētas nesakārtotās zaļās zonas, parki, skvēri un ielu stādījumi;
- Pilsētā veidot „zaļos koridorus”, vietām paredzot dalīto telpu kā koridora paplašinājumu ar sociāla rakstura funkciju atpūtai un publiskai aktivitātei gar ielām, nodrošinot to sasaisti ar pilsētas kultūrvēsturiskiem objektiem, arhitektoniski nozīmīgiem un interesantiem vides objektiem, ūdeņu, dabas, parku, skvēru un citām labiekārtotām un atpūtai izmantojamām teritorijām.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Veidot mūsdienīgu un eko inovatīvu labiekārtojumu Pirtsupītes gravā daudzveidīgas aktīvās atpūtas un sporta aktivitāšu nodrošināšanai;
- Gaujas piekrastes teritorijas attīstība rekreācijas funkciju paplašināšanai.

4.4.5. Funkcionālā telpa “Kūrorts”

Funkcionālā telpa “Kūrorts” ietver Cīrulīšu apkaimes un Gaujmalas teritorijas, kuru veido dabas resursi un bijušās sanatorijas “Cīrulīši” vēsturiskā apbūve.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- dabas teritorijas;
- slēpošanas trases;
- pludmale;
- Gauja.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Kūrorts” 2030.gadā ir teritorija, kurā ir uzturētas un attīstītas Cīrulīšu un Gaujmalas apkaimju dabas un publiskās teritorijas, izveidojot modernu ārstniecības, labjūtas un atpūtas kūrortobjektus.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai;

- Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus;
- Nodrošināt pašvaldības atbalsta politiku (nekustamais īpašums, nodokļi, informācija u.c.), lai veidotu investoru interesi par ieguldījumiem Cīrulīšu un Gaujmalas kūrorta objektu izveidē;
- Ierobežot dzīvojamo apbūvi un pakalpojumu veidus, kas traucē kūrorta teritorijas attīstībai;
- Sekmēt augsta servisa medicīnas un rehabilitācijas pakalpojumu izveidi. Šajā zonā koncentrēti izvietot ārstnieciskos kūrortus, procedūrās izmantot vietējos, dabiskos ārstnieciskos līdzekļus.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Meklēt risinājumus neizmantoto un pilsētas vidi degradējošo objektu turpmākajai attīstībai – sadarbībā ar valdību un privātiem investoriem;
- Tematiskā plānojuma un rīcības programmas izveide teritorijai – kopā ar esošajiem uzņēmumiem un teritoriju īpašniekiem;
- Prioritāri sekmēt neizmantoto objektu un teritoriju sakārtošanu Cīrulīšu rajonā;
- Kūrortpilsētas statusa iegūšana un nostiprināšana.

4.4.6. Funkcionālā telpa "Lauku teritorijas"

Lauku teritorijas ir telpa ārpus pilsētas un ciemiem un ietver lauksaimniecības un mežu teritorijas, ūdeņus, ekonomisko aktivitāšu teritorijas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, vietas tūrismam un rekreācijai.

Novada perspektīvā telpiskā struktūra ir savstarpēji funkcionāli saistītu komplekso telpas vienību kopums, kur katrai no tām paredzams galvenais telpas izmantošanas un attīstības virziens. Lauku teritoriju stiprināšanas mērķis - veicināt lauku apdzīvoto vietu ārpus Cēsu pilsētas un lielāko ciemu teritorijām sociālo un ekonomisko attīstību, lai saglabātu lauku, īpaši attālāko teritoriju, ekonomisko aktivitāti un apdzīvotību. Pašreiz novada lauku apvidos ekonomiskās aktivitātes balstās uz divām nozarēm – lauksaimniecību (zemkopība, lopkopība) un mežsaimniecību (mežizstrāde un kokapstrāde). Lauku apvidu atdzīvināšanai jānotiek, saglabājot tradicionālās nozares, orientējot tās uz specializāciju. Vienlaikus lauku teritorijās attīstāmas jaunas nozares, kā prioritāti nosakot tūrismu, kokapstrādi, vieglo ražošanu un transporta un loģistikas uzņēmumu darbību valsts nozīmes automaģistrāles tuvumā.

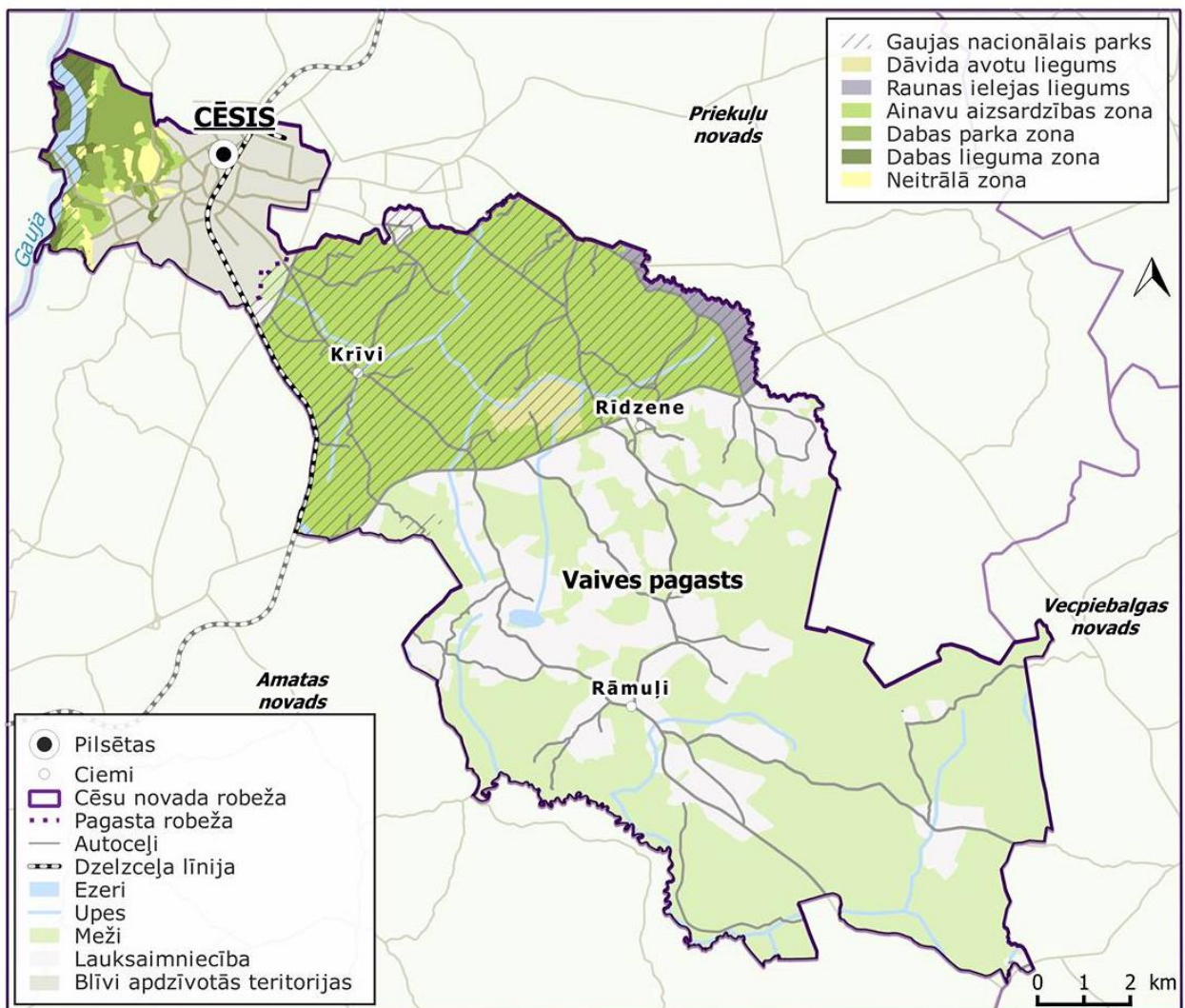
Īpaši stiprināmi tie lauku teritoriju elementi, kas svarīgi novada ilgtspējīgai attīstībai. Lai saglabātu lauku telpas esošās kvalitātes, veicinātu ekonomisko attīstību un paaugstinātu iedzīvotāju dzīves līmeni, ņemot vērā pieejamos resursus, teritorijas līdzšinējās izmantošanas un attīstības īpatnības un perspektīvo ekonomisko darbību, ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izdalīti šādi būtiski novada lauku teritorijas elementi:

- Lauksaimniecības teritorijas;
- Mežsaimniecības teritorijas;
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;

- Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas;
- Tūrisma /rekreācijas un ainaviski nozīmīgas teritorijas.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

- Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;
- Lauksaimniecības kooperatīvu attīstība;
- Lauku darbības daudzveidošana;
- Meža izzinošās, rekreatīvās vērtības pilnvērtīga izmantošana.

6.attēls Cēsu novada īpaši nozīmīgās dabas teritorijas

Vadlīnijas attīstības plānošanai

Lauksaimniecības teritoriju attīstībai

- Lauksaimniecības attīstības teritorijās par prioritāti uzskatāma visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot bioloģisko un videi draudzīgo lauksaimniecisko ražošanu un lauksaimniecības produkcijas pārstādi;
- Nav pieļaujama vērtīgo lauksaimniecības zemju degradēšana, aizaudzēšana ar krūmiem, latvāņiem, nezālēm, kā arī meliorācijas sistēmu sagraušana;
- Tiek atbalstīta teritoriju izmantošanas dažādošana.

Mežsaimniecības teritoriju attīstībai

- Teritorijās prioritāte ir ilgtspējīga mežu resursu apsaimniekošanai un izmantošana, atjaunojot mežus;
- Teritorijās tiek atbalstīta ar kokapstrādi saistītu ražotņu attīstība – koksnes pārstrāde, mēbeļu un galdniecības izstrādājumu ražošana, būvkonstrukciju ražošana, koksnes ķīmija u.c., veicinot jaunu darbavietu rašanos;
- Tiek atbalstīta arī derīgo izrakteņu ieguves, medību tūrisma un dabas tūrisma attīstība, veidojot atbilstošu infrastruktūru.
- Teritoriju attīstības iespējas jāsabalansē ar citiem iespējamajiem attīstības veidiem, lai negatīvi neietekmētu mežsaimniecības attīstību;
- Paredzot krūmājiem klāto teritoriju transformāciju par meža zemēm, nav pieļaujama augstvērtīgu ainavu un kultūras pieminekļu aizsegšana;
- Nepieciešams veicināt mežu saglabāšanu un izmantošanu iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām. Novada teritorijā mežsaimniecība un kokapstrāde ir svarīgas ekonomikas nozares.

4.4.7. Funkcionālā telpa "Ciemi"

Ciemi Rīdzene, Krīvi un Rāmuļi pildīs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru lomu. Dažādojot pakalpojumu piedāvājumu, tie darbosies kā Cēsu pilsētas sadarbības posms. Ciemiem novada teritorijas plānojumā nosakāmas robežas un funkcionālais zonējums. Esošo pakalpojumu nodrošinājums apdzīvotajās vietās atbildīs ciemos nodrošināmo pakalpojumu apjomam;

Ciemos nodrošināmie pakalpojumi:

- dzīvojamās apbūves teritorijas (dzīvojamais fonds, dzīvesvietas nodrošinājums);
- darbavietas (teritorijas, kas izmantojamas saimnieciskai darbībai, tai skaitā ražošanas objektu izvietojumam);

- sabiedriskā transporta pieejamība;
- nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi;
- ceļš līdz augstāka līmeņa attīstības centram.

Viensētās nodrošināmie pakalpojumi:

- sabiedriskā transporta pieejamība;
- nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi;
- ceļš līdz augstāka līmeņa attīstības centram.

Pārējās apdzīvotās vietas

Pārējo apdzīvoto vietu – ciemu, viensētu un viensētu grupu teritoriju paplašināšana netiek prognozēta. Tiek atbalstīta viensētu un to grupu pastāvēšana lauku teritorijā, lai saglabātu tradicionālo lauku apdzīvojuma veidu, veicinātu vienmērīgu lauku apdzīvotību, saglabātu kultūrainavu un tradīcijas. Apdzīvotās vietas nodrošināmas ar ceļiem, elektroenerģijas un komunikāciju infrastruktūru.

Vadlīnijas teritorijas plānošanai

- Jānodrošina maksimāli ērtas pieejas iespējas pamata izglītībai, neatliekamajai medicīniskajai palīdzībai, minimālo ikdienas pakalpojumu un preču klāstam, kā arī jābūt nodrošinātām satiksmes iespējām līdz administratīvajam centram – Cēsu pilsētai;
- Izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, detalizēti jāizvērtē un jāizmanto jau esošais apdzīvojuma struktūras potenciāls;
- Jānosaka ciemu kompaktas apbūves teritorijas ar dzīvojamo un publisko apbūvju teritorijām;
- Ciemu apbūves teritorijās jāizvieto ražošanas un tehniskās infrastruktūras objekti, kā arī jānodrošina dabas un apzaļumotās teritorijas iedzīvotāju rekreācijai;
- Jānosaka katra ciema apbūves teritoriju funkcionālais zonējums un pakalpojumu struktūras attīstība;
- Jaunā apbūve maksimāli kompakti koncentrējama jau esošo ciemu robežās, paredzot jaunās apbūves teritorijas, jāizstrādā detalizēti ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas risinājumi.

5. Ieviešanas uzraudzība

Stratēģijas uzraudzības galvenais uzdevums ir novērtēt pašvaldības veiktās aktivitātes un to devumu stratēģisko mērķu un rīcības virzienu sasniegšanā. Lai to paveiktu, regulāri (ik gadu) tiek aktualizēta informācija par attīstības rādītājiem, kā arī reizi četros gados (pirms pašvaldības vēlēšanām) izveidots ieviešanas pārskats. Aktualizēta informācija par virzību uz stratēģiskajiem mērķiem, sniedz iespēju pašvaldības pārstāvjiem pirms ikgadējā pašvaldības budžeta plānošanas iepazīties ar pašvaldības kopējo progresu stratēģisko uzstādījumu sasniegšanā un, balstoties uz kopējo situāciju, sagatavot savu nākamā gada darbības plānu.

Vienlaikus, pašvaldība, izmantojot dažādus komunikācijas kanālus, nodrošina pastāvīgu sabiedrības informēšanu par pilsētas vīziju, iespējām, par notiekošo un plānoto, kas nodrošina uz iedzīvotāju orientētu pieeju novada funkciju īstenošanā un attīstībā.

Ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti (indikatori):

Stratēģisko mērķu sasniegšanas indikatori ir atskaites punkts pašvaldībai, pieņemot lēmumus, sastādot ikgadējo budžetu un investīciju plānu, kā arī izvērtējot atsevišķu pasākumu ieviešanu, kuru koriģē atbilstoši pašvaldības budžeta iespējām, attīstības tendencēm Latvijā un Eiropā u.c. faktoriem.

Rādītājs	Bāzes gads, 2013.gads	2019.gads	2030.gads	Datu avots	Sasaiste ar SM, IP
Iedzīvotāju skaits	18918 Cēsis - 17356	19 000	25 000	PMLP	SM1, IP1-2
Dabiskais pieaugums	-64	↗	↗	CSB	SM1, IP 1
Migrācijas saldo	-183	Apturēta negatīvā tendence	Apturēta negatīvā tendence	CSB	SM1, IP 1
Aktīvie uzņēmumi, skaits	1501	1550	1600	CSB	SM3, IP3, IP4, IP5
Vidējā darba samaksa, EUR	637	850	1200	CSB	SM1, SM3, IP2, IP4, IP5
Teritorijas attīstības līmeņa indekss	+0,536 (2013.) + 0,343 (2012.)	↗	↗	VRAA	SM1-SM3, IP1- IP5
Ieturētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa summa (EUR/gadā)	8 899 018	↗	↗	VID	SM1, SM3, IP1, IP4, IP5
Bezdarba līmenis (%)	6,30%	5,5%	5%	NVA	SM1, IP4, IP5
Tūristu skaits	416 000	↗	↗	Pašvaldības dati	SM2, IP1, IP3, IP4
Gultas vietu skaits tūrisma mītnēs 2013.gadā	275	450	600	Pašvaldības dati	SM1, SM3, IP3, IP4, IP5
Tūristu uzturēšanās ilgums, nakts	1,4 nakts	2 nakts	3 nakts	Pašvaldības dati	SM1, SM2, IP1, IP3, IP4
Pašvaldības budžeta sociālās palīdzības izdevumi% no visiem pašvaldības izdevumiem	1,98%	↘	↘	Pašvaldības dati	SM1, IP1
Audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs	964	↗	↗	IZM, pašvaldības dati	SM1, IP2
Audzēkņu skaits vispārējās izglītības iestādēs	2688	↗	↗	IZM	SM1, IP2

Attīstības indikatoru rādītājus var papildināt, lai labāk pamatotu vērtējumu. Rādītājiem izmanto publiski pieejamus informācijas avotus, kā arī kvalitatīvus pētījumus (iedzīvotāju aptauju, ekspertu vērtējumu, u.c.).

Ieviešanas ziņojums

Lai novērtētu stratēģisko mērķu sasniegšanu regulāri pirms katrām pašvaldības vēlēšanām tiek sagatavots Stratēģijas ieviešanas ziņojumu. Stratēģijas ieviešanas ziņojuma sagatavošanu koordinē Cēsu novada Attīstības nodaļa.

Ziņojumā ietver:

1. Aktualizētus attīstības indikatoru rādītājus;
2. Vērtējumu par stratēģisko mērķu sasniegšanas progresu;
3. Vērtējumu par telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas progresu;
4. Vērtējumu par Stratēģijas saturu kontekstā ar aktuālajiem ekonomikas un sociālajiem procesiem;

5. Vērtējumu par tendencēm un politiskajām nostādnēm nacionālā, Vidzemes reģiona un vietējā līmenī;

Stratēģisko mērķu sasniegšanu plašākā pārskatā izvērtē pirms katrām pašvaldības vēlēšanām (sniedzot vispārēju apskatu par pēdējo četru gadu laikā paveikto), kā arī pirms jauna ES daudzgadu budžeta perioda – 2020.gadā un 2027.gadā.

Pašvaldība nodrošina Stratēģijas ieviešanas ziņojuma pieejamību pašvaldības mājas lapā, organizē sabiedrības iesaisti sarunās par novada stratēģisko mērķu, vīzijas, ilgtermiņa prioritāšu un telpiskās attīstības perspektīvas izpildi.

Rezultātu analīze vienlaikus ir instruments, kas palīdz visām pašvaldības struktūrvienībām pieņemt kvalitatīvus lēmumus. Stratēģiskie mērķi un mērījumi ir kā vadlīnijas, kuras palīdz izvērtēt pašvaldības realizēto aktivitāšu un programmu prioritātes.

Stratēģijas ieviešanas ziņojumā ņem vērā arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Vidzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.gadam ieviešanas ziņojumus.

6. Stratēģijas izstrāde

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde uzsākta pamatojoties uz Cēsu novada domes 31.10.2013. lēmumu Nr.464 (protokols Nr.19, 43.p.) "Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes uzsākšanu".

Lai nodrošinātu Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādi, iespējami iekļaujot dažādu sabiedrībai būtisku jomu pārskatīšanu, tika izveidota stratēģijas izveides **Darba grupa** šādā sastāvā (Cēsu novada pašvaldības 24.03.2014. rīkojums Nr. 1-19/37):

Darba grupas vadītājs: Mārtiņš Malcenieks, Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks.

Darba grupas dalībnieki:

Laine Madelāne, Attīstības nodaļas vadītāja;

Lolita Kokina, Izglītības nodaļas vadītāja;

Inta Ādamsone, projektu un vides speciāliste;

Juris Markovs, Pašvaldības aģentūras "Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs" direktors;

Iveta Sietiņšone, Pašvaldības aģentūras "Sociālais dienests" direktore;

Jānis Zlaugotnis, arhitekts;

Zaiga Jēkabsons, pilsētas galvenā teritorijas plānotāja (tagad- Būvvaldes vadītāja);

Rudīte Klāva – teritorijas plānotāja.

Citi stratēģijas izstrādē dalību ņēmušie Cēsu novada pašvaldības darbinieki:

Mārtiņš Ulāns, Cēsu novada būvvaldes galvenais teritorijas plānotājs;

Evija Taurene, projektu un attīstības speciāliste.

Kartogrāfisko materiālu izstrādāja: Andžejs Stepančuks, RTU Ģeomātikas maģistrantūras students, praktikants Cēsu novada pašvaldībā (prakses vadītājs – Mārtiņš Ulāns, Cēsu novada būvvaldes galvenais teritorijas plānotājs).

Noformējumu veidoja: Kārlis Pots, Komunikācijas nodaļas vadītājs; Ance Saulīte, komunikācijas speciāliste.

7. Sabiedrības līdzdalība Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādē

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde uzsākta pamatojoties uz Cēsu novada domes 31.10.2013. lēmumu Nr.464 (protokols Nr.19, 43.p.) "Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes uzsākšanu".

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādē sabiedrība iesaistīta vairākās aktivitātēs tās izstrādes un apstiprināšanas posmā:

- Veikta iedzīvotāju aptauja sociālajos tīklos;
- Organizētas diskusijas ar aktīvākajām sabiedrības grupām;
- Organizēta stratēģijas sabiedriskā apspriešana.

Iedzīvotāju aptauja tika veikta, lai noskaidrotu iedzīvotāju redzēju par Cēsu novada attīstības virzieniem līdz 2030. gadam. Aptaujas laikā tika gūtas šādas novada stratēģisko redzējumu veidojošās frāzes:

- Cēsis kā īsta Latvijas kultūras un radošās dzīves galvaspilsēta;
- Saglabāta senā aura, sakārtotā pilsētvidē;
- Apdzīvota un Attīstīta pilsēta;
- Senās arhitektūras un jauno arhitektūras formu skaista mijiedarbība. Būs uzcelts kā objekts, kura dēļ uz Cēsīm brauks daudz tūristu – pār Gauju stikla tilts, māja ar jumtu uz leju, zinātnisks teleskops zvaigžņu vērošanai;
- Cēsis jābūt inovācijām, attīstītai kultūrai, dinamiskai videi un aktīvai sabiedrībai!
- Cēsīs jāatjauno ūdensdziedniecība, cēsnieki būs veselīga dzīvesveida un zaļās domāšanas aktivisti;
- Cēsīm jābūt draudzīgākām riteņbraucējiem;
- Cēsis redzu kā pilsētu, no kuras līdz Rīgai var tikt 30 minūšu laikā;
- Cēsis – pārlicenoša Latvijas kultūras galvaspilsēta, uz kuru dodas cilvēki no malu malām, arī no kaimiņvalstīm. Sakārtota vide un infrastruktūra. Inteliģenti, radoši un patriotiski iedzīvotāji.

Vadoties no iedzīvotāju ieteikumiem, tika veidots stratēģijas saturiskais ietvars un vīzija.

Stratēģijas izstrādes procesā tika rīkotas arī pārrunas par tās saturu ar Cēsu aktīvajām iedzīvotāju grupām – nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, jauniešiem (t.sk., Jauniešu domes pārstāvjiem) un Cēsu novada iestāžu vadītājiem un darbiniekiem.

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas publiskā apspriešana tika organizēta pamatojoties uz Cēsu novada domes 29.01.2015. lēmumu Nr.8 „Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030. gadam 1.redakcijas publiskās apspriešanas uzsākšanu”. Apspriešana tika organizēta no 02.02.2015. – 02.03.2015. ar sabiedrisko sanākumi 19.02.2015. plkst. 16.00 Cēsu novada pašvaldības Lielajā zālē, Bērzaies ielā 5. Informācija par sabiedrisko apspriešanu

tika izplatīta pašvaldības laikrakstā „Cēsu Vēstis”, vietējā laikrakstā „Druva”, mājas lapā www.cesis.lv ¹.

Stratēģijas publiskās apspriešanas laikā tiks saņemti vairāki iedzīvotāju un novada iestāžu komentāri:

- Ilona Asare, pašvaldības aģentūras “Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” direktora vietniece, e-pasta ziņā uzstāj uz kultūras uzsvāru nepieciešamību Stratēģijā, t.sk., iekļaujot to ilgtermiņa prioritātēs. (Ieteikums ņemts vērā.)
- Anitra Toma sociālajā tīklā Twitter Cēsu novada pašvaldībai adresē komentāru, ka stratēģijai jābūt adresētai visām iedzīvotāju vecuma grupām. (Ieteikums ņemts vērā.)
- Laine Zālīte, pašvaldības aģentūras “Sociālais dienests” pārstāve, e-pasta ziņā vērsusi uzmanību uz Stratēģijas sadaļas “Ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti” pozīciju Pašvaldības budžetā sociālo pabalstu izdevumiem, norādot, ka atbalsts daudz bērnu ģimenēm un citām mērķgrupām, kuru atbalsts nav sociālā palīdzība, ir atbalstāms un nākotnē palielināms, nevis samazināms. Vienlaikus tiek norādīts uz nepieciešamību uzsvērt sociālo pakalpojumu attīstību novadā. (Komentāri ņemti vērā.)
- Daina Avota e-pasta ziņā rosina papildināt Stratēģijas Ilgtermiņa prioritātes ar nepieciešamību izveidot Amatu māju.
- Guna Uldriķe e-pasta ziņā rosina papildināt Stratēģijas Ilgtermiņa prioritātes ar nepieciešamību izveidot Amatu māju, vienlaikus izsakot atbalstu Stratēģijā uzsvērtu nepieciešamību attīstīt kultūras un radošās industrijas.
- Ligita Embrekte e-pasta ziņā rosina papildināt Stratēģijas sadaļu “Funkcionālā telpa “Centrs””, iekļaujot paskaidrojuma tekstā vārdus “amatu māja”.

Klātienē publiskās apspriešanas laikā 19.02.2015. tika izteikti šādi komentāri stratēģijas uzlabošanai:

- Stratēģijā nepieciešams nodalīt, kas ir ceļotājs un kas tūrists;
- Nepieciešams apzināties, ka, lai arī pašvaldība vēlas attīstīt radošās, kultūras un digitālās nozares savā teritorijā, tās nav tās nozares, kas ienes pašvaldībā lielāko apgrozījumu. Līdz ar to nepieciešams izvērtēt kā pašvaldība var atbalstīt minēto nozaru pārstāvjus, lai veicinātu to darbības apjomus;
- Stratēģijas sadaļā “Dzīvojamie rajoni” nepieciešams uzsvērt arī senioriem piemērotas infrastruktūras attīstību;
- Tiek ierosināts iekļaut stratēģisku uzstādījumu strādāt pie valsts mēroga iestāžu pārvietošanu uz Cēsīm;
- Tiek ierosināts Stratēģijas prioritātēs vārdu “Atpazīstamākā” aizstāt ar “Atpazīstama”;
- Tiek ierosināts stratēģiski paredzēt Cēsu pilsētas vecpilsētā slēgt satiksmi.

Ieteikumi iespēju robežās ņemti vērā, pilnveidojot Stratēģiju.

Stratēģijas publiskās apspriedes laikā saņēma Vides pārraudzības valsts biroja 26.02.2015. lēmumu “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras

nepiemērošanu", kas nosaka, ka Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030 īstenošanai nav paredzama būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi.

Stratēģijas apspriedes laikā saņemts arī Vidzemes plānošanas reģiona 27.02.2015. atzinums Nr. 2.2-3104 "Atzinums par Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030.gadam 1.redakciju". Atzinumā minētie ierosinājumi ņemti vērā, pilnveidojot Stratēģijas 2.redakciju.

Pēc iepazīšanās ar iedzīvotāju ierosinājumiem, Vidzemes plānošanas reģiona un Vaives pagasta pārvaldes atzinumiem, Cēsu novada dome 04.06.2015. pieņēma lēmumu Nr.141 "Par atkārtotu Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030.gadam 1.redakcijas publiskās apspriešanas uzsākšanu", t.sk. precizēt ilgtspējīgas attīstības stratēģijas projektu atbilstoši komentāriem un nodrošināt atkārtotu stratēģijas apspriešanu, kas ilgts ne mazāk kā trīs nedēļas.

ⁱ <http://www.cesis.lv/lv/sakums/aktualitates/pasvaldiba/sakusies-cesu-novada-ilgtspejigas-attistibas>